

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Teckning av V. Djurberg

”— majsol ler”.

socialt:

LEDARE:

BACILLSKRÄCKEN

•

LUDVIG NORDSTRÖM:

MEDBORGARE ELLER
BROTTSLING?

•

GUDRUN LYCHOU:

PATIENTBIBLIOTEKEN

•

litterärt:

Bidrag av HJALMAR GULLBERG,
ELD, J. A. GÖTH, ARTHUR
MÖLLER m. fl.

•

KORSORD - SCHACK
PATIENTERNAS SPALT

Nr 5 1939 (15 maj—15 juni)

PRIS 25 ÖRE

HUSKVARNA

KÖP EDRA
BAGERIVAROR hos

BOIARDTS
Tel. 3 30 • HUSKVARNA

Den största sorteringen, de förmånligaste priserna
i **Herrekiperingsartiklar** och **Reseffekter** erbjuder

Gust. E. Svenssons Herrekipering

Telefon 70 Huskvarna Rosenborgsgat. 25

JÖNKÖPING

KLÄNNINGAR, TYGER,

Korsetter, Strumpor, Underkläder, Sport-
dräkter för dam och barn, allt i största
sortering till låga, bestämda priser.

CENTRUM - Västra Storgat. 2 - Tel. 21 01

E. ROSÉNS GLASMÄSTERI

Slottsgatan 32 JÖNKÖPING Telefon 28 83

REKOMMENDERAS!

Fönster-, Bil- och Spegelglas insätts och försäljas.
Tavlor inramas. Reell behandling - Humana priser

JÖNKÖPING

**REPARERA EDER
CYKEL HOS OSS**

Vi utföra arbetet fort, väl och billigt. Välsorterat lager
av cykeldelar.

PERCY

CYKEL-, SPORT- & RADIOAFFÄR
Klostergatan 65 Telefon 41 43

Elander & Lundbergs Järnhandel

JÖNKÖPING

Besök JÖNKÖPINGS MJÖLKBARER

Östra Storgatan 42 • Västra Storgatan 11

Telefon 33 19 Telefon 25 25

Öppet: vardagar 8 f. m.—10 e. m. • Söndagar 12—9 e. m.

Goda BRÖDTILLVERKNINGAR

av alla slag köper Ni hos

STRANDBERGS BAGERI

Kapellgatan 4 JÖNKÖPING Telefon 25 55

I vår avdelning för färdiga herrkläder finner Ni alltid den
rock eller kostym som passar Eder. — Vårt förstklassiga
herrskrädderi rekommenderas. — Ett mycket rikhaltigt urval
av kostym- och paletåtyger.

EKWURTZEL & SANDQUIST
BARNARPSGAT. 3 JÖNKÖPING

SALON DE PARIS

Salong för modern hår- och skönhetsvård

Spec.: Oljeinpackningspermanent

Telefon 40 72 Västra Storgat. 2
JÖNKÖPING (Skånska banken)

FOTSPECIALIST HELGE JUHLINS

FOT- & BENKLINIK - BARNARPSGATAN 8

Vetenskaplig, smärtfri behandling av fot- och benåkommor.
Mottagn. 10-13, 17-19. Andra tider efter överensk. **Tel. 43 83.**

SKALL NI SÄTTA BO?

Låt **SEVERINS MÖBELAFFÄR** inreda Edert hem.

Besök vår utställning

Jönköping - Ö. Storgatan 27 Telefon 12 26

A.-B. J. L. PETERSON - JÖNKÖPING

Ö. Storgat. 28 Etabl. 1900 Telefon 7 97

Musikhandel, Piano-, Orgel-, Radio- och Fotografiskt Magasin.
REKOMMENDERAS!
Största lager av Grammofoner och Skivor — Senaste nyheter.
Frånkallning och Kopiering på kortaste tid. Bästa utförande.

KALMAR

Byggmästare J. Alb. Andersson

Söderportsgatan 5 - KALMAR - Tel. 13 17

GÄVLE - Tel. 14 84

Utför nybyggnader och reparationer. Infordra offert.

KARLSKRONA

Det bästa RÅGSIKTSBRÖDET samt Wienerbröd och
småbröd med natursmör köpes i

J. G. SVENSSONS ÄNGBAGERI
(f. d. Lindgrens Bageri)

Landbrogatan 8 Telefon 8 38 Karlskrona

Modesalongen LEJA

Ronnebyg. 46 KARLSKRONA Telefon 6 13

Rekommenderas!

Billiga priser! Individuell smak!

LINKÖPING

A.-B. MIMMI ABRAHAMSSON

LINKÖPING
Telefon 1542
Bostaden 37

tillverkar och försäljer finaste
CHARKUTERIVAROR
Gamla Saluhallen 47 och 48

BYGGNADS A.-B. AUG. NETZ

Tel. 10 77, 4 77 LINKÖPING Tel. 10 77, 4 77

Ny- och ombyggnader

LINGHEMS SPANNMÅLS A.-B.

Köper och säljer spannmål av alla slag

GÖDNING • FODERÄMMEN • GRÄSFRÖ

Telefoner: Linköping 11 22 - Linghem 26 - Gistad 12

Martin Anderssons Blomsterhandel

S:t Larsgatan 31, LINKÖPING Rekommenderas!

Linköpings Angtvätterl & Strykinrättning

TELEFON 245

BETALD ANNONSPLATS

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

M A J 1939

Utkommer en
gång i månaden
2:dra årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
JOHANNES SANDRÉN

Telefon: 41 39 99 · Postgiro 154420
Götgatan 83 II, Stockholm

"De Lungsjukas Efftervårdskommitté"
De Lungsjukas Riksförbund

Bacillskräcken

Ett av de svåraste — för att inte säga det svåraste — problem den till samhället återvändande sanatoriepatienten har att kämpa emot är Bacillskräcken. Ty i densamma bottnar i själva verket de flesta andra svårigheter, som möta den f. d. lungsjuke: arbetslöshet, bostadsnöd, ensamhet.

Bacillskräcken är djupt rotad i det svenska folklynnet — den överträffas endast av dödsfruktan och fruktan för fattighuset. Då det gäller f. d. lungsjuka — om man får använda detta uttryck om en person, som utskrivits från sanatoriet — är den emellertid betingad huvudsakligen av Okunnighet. I de allra flesta fall äro nämligen de personer, som utskrivs från våra sanatorier, "bacillfria" — deras tuberkulos är läkt och deras lungor avsöndra icke de stavformiga odjur, Kock en gång upptäckte i mikroskopet. Dessa människor äro i allmänhet lika "ofarliga" som andra "vanliga" människor, man möter på gatan eller på arbetsplatsen.

Varannan människa går omkring med inkapslad tuberkulos, sade dr Simon i ett radioföredrag häromdagen, och läkarvetenskapen anser, att praktiskt taget alla vuxna äro infekterade av tbc-baciller — det är blott undantagen, som leda till sjukdom!

Alltså: Vem vet, om inte just den person, som med fruktan flyr bort från f. d. sanatoriepatienten, själv är mer smittofarlig än föremålet för hans fruktan! Vem vet, hur många människor med smittofarlig tuberkulos, vilka aldrig sökt en läkare, som gå omkring

bland oss, oantastade spridande dödens frö omkring sig? Vem är farligast, denne okände smittospridare eller sanatoriepatienten med läkt tuberkulos? T. o. m. den lungsjuke med öppen tuberkulos, som vårdats på sanatorium, är ofarligare, ty han har lärt sig att skydda sin omgivning från de farliga vätskedroppar, som sprida tuberkulosbacillen.

*

Hur många lungsjuka ha icke med friskbetyg på fickan gått ut i livet och tillbaka till sin gamla miljö med hopp och glädje blott för att mötas av misstro av arbetsgivaren och kylig reservation av de gamla vännerna? Vad hjälper det att man blir frisk, arbetsför och "ofarlig", om samhället icke vill acceptera en som sådan? Vartill bätar alla läkarvetenskapens och samhällets bemödanden att av den lungsjuke åter göra en frisk och samhällsnyttig människa så länge Bacillskräcken breder ut sig över allt landet och i alla samhällslager?

Vi stå här inför ett samhällsproblem, som i verkligheten är väsentligare än man föreställer sig och som för sin lösning dels kräver åtgärder från det allmännas sida och dels en human och förnuftig inställning från allmänheten gent emot den f. d. lungsjuke.

Men för att nå detta fordras framför allt *upplysning*, i press, radio, från läkarkårens sida. Ty först och sist bottnar Bacillskräcken i Okunnighet!

J. S—n.

På förekommen anledning

meddelas härmed att **TIDSKRIFTEN "STATUS"** är det **enda** officiella organet för Sveriges lungsjuka.

Tidskriften är organ för De Lungsjukas Riksförbund, som är en sammanslutning av landets patientföreningar och andra lungsjukas organisationer. Detta förbund **äger** och **kontrollerar** tidskriften, dess förvaltning och ekonomi, **som dessutom står under kontroll av auktoriserad revisor.**

Tidskriften "STATUS" är intet privatgeschäft!

Tidskriften "STATUS" är i alla avseenden de lungsjukas **egen** tidning!

Tidskriften "STATUS" kontrolleras av de lungsjuka själva!

Stadgar för De Lungsjukas Riksförbund och Tidskriften Status kunna erhållas från vår expedition, **Götgatan 83, Stockholm**, som f. ö. lämnar alla upplysningar om förbundet och tidskriften.

De Lungsjukas Riksförbund.

De Lungsjukas Eftervårdskommitté.
(Förbundets verkställande organ.)

Tuberkulosvaccineringen har ej passerat försöksstadiet. NDA har från fru Torborg Ottosdotter mottagit en artikel, i vilken hon med utgångspunkt från läkaromröstningen i vaccinationsfrågan undrar varför inte läkaromröstning också verkställs om obligatorisk tuberkulosvaccinering. Denna fråga har för tidningen besvarats av två specialister på tuberkulosforskningens område, nämligen dr. Gustaf Neander i Sv. Nationalföreningen mot tuberkulos och överläkaren vid Söderby sjukhus, dr. Alf Gullbring.

— Det är ju många som anse vaccineringen mot tuberkulos vara av stort värde, men den är ännu ej så utexperimenterad att man kan tillråda dess införande som obligatorisk, säger dr Neander. Genom Nationalföreningens förmedling tillhandahålles vaccin genom alla dispensärerna i övre Norrland där metoden använts, dock frivilligt. Diskussionen om tuberkulosvaccineringen pågår, den har många entusiastiska anhängare, men man har ännu ej tillräckligt material för att påyrka dess obligatoriska införande.

— Vaccineringen mot tuberkulos har prövats i ett stort antal fall både i utlandet och här hemma men trots detta har man ej fått någon slutgiltig uppfattning om värdet av behandlingen, säger dr Alf Gullbring.

På sina håll anser man sig ha nått goda resultat, på andra håll mindre goda. Här i Sverige har metoden framför allt prövats i övre Norrland. Så länge denna vaccinerings värde ej är bevisad kan frågan givetvis icke tas upp om dess obligatoriska införande.

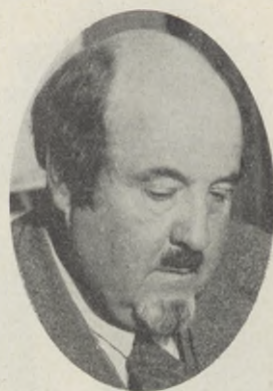
Elektriska "hälso"-apparater närmast i tur på "kvack"-listan. "Hälsobringande" elektriska sjukvårdsapparater står närmast i tur på medicinalstyrelsens svarta lista efter de s. k. radiumpreparaten, för vilkas införsel och försäljning förbud redan be-
gärts.

För elektriska sjukvårdsapparater och andra sådana apparater, som föregivas vara ägnade att genom utsändande av hälsobringande strålar eller eljest förebygga, bota eller lindra sjukdom eller sjukdomssymtom hos människor eller djur och som kan anses falla under 1913 års apoteksvarustadga, ämnar styrelsen nämligen efter närmare utredning föreslå eller vidtaga de åtgärder, "vartill utredningen må anses böra föranleda". I utredningen skall också innefattas kontrollundersökningar genom statens farmaceutiska laboratoriums försorg.

Tuberkulosavdelning på Beckomberga? Tuberkulos har visat sig särskilt vanlig bland sinnessjuka, och docent Sven Stenberg, som på uppdrag av sjukhusdirektionen i Stockholm gjort en utredning angående sinnessjukhusen i huvudstaden, förklarar däri, att ett så stort sjukhus som Beckomberga behöver en särskild avdelning för tuberkulösa sinnessjuka. Man har anledning att överväga, om ej den nya avdelningen bör inrättas speciellt för detta ändamål och därför också förses med särskild utrustning. Det är möjligt, att denna avdelning kan täcka behovet av specialvård för tuberkulösa vid alla stadens sinnessjukhus.

MEDBORGARE eller BROTTSLING?

För Status av Ludvig Nordström

Förf. Ludvig Nordström.

I.

En av demokratiens förnämsta uppgifter är att ta reda på, hur *alla* samhällets olika yrkesgrupper leva och ha det ställt och att rätta till brister och orättvisor, för vilka färre eller flera av dessa grupper, måhända av ålder äro utsatta. Det nutida svenska samhället är i full färd med lösandet av denna uppgift, mycket har blivit gjort, men mycket återstår att göra.

Nu tänker jag i dag på sjömännen, vilka som bekant, lämna en icke ringa procent, i förhållande till kårens storlek, till landets bestånd av lungsjuka. Jag har färdats mycket på sjön, jag har på ett fyrskepp under svartaste vintern levt sjömannens liv, jag har undersökt skansar och ingående resonerat med deras män. I samband med fjolårets bostadsdebatt mottog jag en rad brev från sjömän och deras närmaste som bådo mig säga ett ord i frågan.

Och härom dan skrev en sjömanshustru till mig från Göteborg:

"Finns det någon yrkesgrupp, som får försaka så mycket, från den lägsta till den högsta? Finns det någon yrkesgrupp, som är så illa akklad, som har så dåligt betalt? Har ni sett en grupp sjömän som mönstrat av en båt, när de kommer med sin säck och lite paket under armen och släpas upp till sjömanshuset, det är rörande! Vad har då en sjöman betalt? Jo, en motorman eller en matros har på en

stor båt 180 kr. i månaden. Är de så gifta, som de flesta är, så förstår man hur mycket det blir över, när skatt, hyra, ljus m. m. är betalt. En sjöman får ju mat ombord, men om han vore i land, så kunde hela familjen leva på det, och så får han skatta för det också... Jag kan inte skriva, min hjärna räcker inte till. Och sjömännen själva är för snälla och ej hemma, så de kan bevaka sina intressen."

II.

Samtidigt fick jag ett litet häfte: "*Hårt babord*" av Evert Holm, med förord av Josef Kjellgren, den utmärkte författaren. Häftet var utgivet av tidningen "Hamn och Sjö", Stockholm. Där heter det bl. a. i kapitlet "Hälsovård": "Lungsot, reumatism, magsjukdomar och andra sjukdomar, det är för många enda netto-behållningen av ett strävsamt och långt sjömansliv". Författaren meddelar statistik över olika sjukdomars frekvens i svenska handelsflottan åren 1931—36, jag anför de viktigaste:

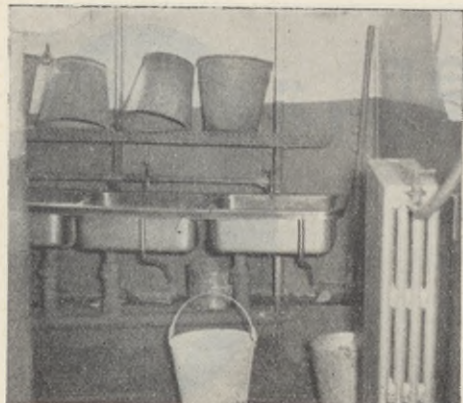
Magsjukdomar	24,3 %
Reumatiska sjukdomar ...	10,5 "

Måltid i en skans, som tillika är sov-, mäss- och skrivrum.

"Så vill vi bo" — — —

Ett av de bättre vaskrummen.

Sjukdomar i luftvägarna ..	5,6 %
Nervsjukdomar	5,0 "
Urinvägssjukdomar	4,5 "
Öronsjukdomar	4,5 "
Bräck	4,3 "
Lungtuberkulos	3,8 "

Han tillägger: "Det är inte alls ovanligt, att när vissa långtradare kommer hem till Sverige, halva besättningen avmönstras för sjukdom. Dessa sjukdomar har sin orsak i de dåliga förhållandena ombord."

III.

Jag kan vitsorda hans uppgifter. Det är oändligt mycket bättre än det var fordom, men icke desto mindre är det, trots moderniserad sjölagstiftning, ofta *mer än uselt*. Jag har själv, tack vare dålig mat-hållning, legat förgiftad i 39 graders feber över hela Indiska Oceanen, och när jag tog farväl av skepparn, anförtrodde han mig, att han stundtals icke trott, jag skulle komma undan med livet.

Det första man borde ta itu med är skanssystemet. I land har man rivit bort böndernas gamla s. k. skåpsängar, vilka speciellt i nordligaste Sverige visats vara de värsta smitthärdar för Tbc. Skanssystemet är ingenting annat än ett skåpsängssystem, utflyttat på sjön, och *det måste i första hand bort*. Sen kommer allt det andra, som jag inte har utrymme att här ingå på.

IV.

Varför ha sjömännen det så dåligt ställt hygieniskt? Orsakerna äro många. Deras bostäder ha varit

"Hans hem var den mörka skansen ...

... hans bädd var den hårda koj."

Prenumerera på Status 1939! Pris 5 kr.

För detta pris erhåller Ni utan extra kostnad "Status" MIDSOMMAR- och JULNUMMER (n:r 6 o. 12), vilka annars kosta 1 kr. per st.

Lungsjuka

erhålla emellertid tidskriften för ett pris av 3: — kr. per år.

Insänd prenumerationsavgiften på postgiro 15 44 20, så erhåller Ni tidskriften från årets början i korsband.

svåra att kontrollera. Yrket har utsatts för en tät dimbildning av nedärvd lögnaktig romantik, alltjämt bibehållen genom grammofon- och radio-sjömanssångerna av aktörer, som aldrig sett en skans, aldrig en storhamn, och sist men kanske viktigast: Till sjöss skickades förr i tiden bara brottslingar och icke önskvärda subjekt. Sjön var en straffanstalt. Och sjömän räknades icke som människor och vanliga medborgares likar. De kunde, ja, hart när borde behandlas hur som helst, de kunde vara tacksamma att över huvud taget ha fått behålla livet, och om de miste det i sjukdom, så var ingen skada skedd.

Måhända borde första steget fram till förbättrade livs- och arbetsvillkor för sjömännen bestå just i att på allvar ta itu med *den falska sjöromantiken* och *den nedärvda moraliska undervärderingen* av denna viktiga yrkesgrupp.

Sverige är slaget till en slant utan sjöfart och lika beroende av sjömännen som av andra yrkesgrupper. Därför ska sjömännen ha rätt till skötsel och hänsyn som medborgare, av vilkas hälsa och trivsel vi alla bero.

Rudolf Nordström

(Illustrationerna till denna artikel äro hämtade ur Evert Holms bok: "Hårt babord".)

Patientbiblioteken ha livlig frekvens

Kvinnliga patienter vill ha herrgårds- och ökenromantik — lyckligt slut och kärlek på varenda sida; de manliga reseskildringar och detektivromaner "så håret reser sig på huvudet."

För Status av Bibliotekarien vid S:t Eriks Sjukhus, fröken

GUDRUN LYCHOU.

Bibliotekarien Gudrun Lychou.

Patientbibliotek vid sjukhus är inte någon alldeles modern företeelse. Bland de skandinaviska länderna är Danmark föregångslandet i detta avseende, och här i Sverige ha många lasarett och sanatorier redan i över tioalet år kunnat tillfredsställa patienternas läs-lust. Biblioteken ha antingen ordnats på sjukhusets bekostnad och någon av personalen där har åtagit sig ansvaret och arbetet med utlåningen, eller också har det närbelägna folkbiblioteket tagit hand om den tekniska sidan av saken och även ställt sitt bokförråd till förfogande för mera speciella önskemål utöver sjukhusbibliotekets resurser.

För Stockholms stads vidkommande är en plan uppgjord, efter vilken stadens sjukhus så småningom samtliga skola fördes med patientbibliotek. Början gjordes våren 1937 vid S:t Eriks sjukhus, som f. n. är det största med nära 1,200 patienter. För år 1937 begärde sjukhusdirektionen för detta ändamål av stadsfullmäktige ett anslag å nära 10,000 kr. och dessutom erhöles genom Bibliotekskonsulenterna i Skolöverstyrelsen ett statsanslag på 1,192 kr. (utgörande 1 kr. per sängplats) för anskaffande av böcker och inventarier — framför allt en bokvagn — samt till lön åt bibliotekspersonalen. Ett centralt beläget rum inreddes med bokhyllor, en assistent utsändes från Stockholms stadsbibliotek, sjukhusets gamla

bokförråd kompletterades och bokvagnen började rulla på S:t Eriks sjukhus.

Det var ju som nämnts meningen, att alla stadens sjukhus skulle i tur och ordning fördes med tidsenliga och biblioteksmässigt skötta patientbibliotek ordnade i samråd med Stockholms stadsbibliotek, men den uppgjorda 5-årsplanen blev redan nästa år rubbad, i det att anslaget för 1938, då S:t Görans patientbibliotek skulle ordnas, slogs ut på två år, och inte förrän i januari 1939 blev en heltidstjänst anställd där. Nästa sjukhus, som får bokvagn är Sabbatsberg, där biblioteket under de två närmaste åren dock blir något provisoriskt, beroende på ombyggnadsarbetena. Sedan — om allt går efter beräkning — hoppas man att Södersjukhuset skall stå färdigt att mottaga sitt bibliotek. Övriga sjukvårdsinrättningar och sanatorierna, som antingen redan äga ett större bokförråd eller inte ansetts behöva något ingripande från bibliotekshåll, äro inte inbegripna i de närmaste årsplanerna.

34 000 band utlånades förra året

På S:t Eriks sjukhus ha vi nu haft bibliotek ordnat i över två år. Arbetets gång är väl här inte platsen att detaljerat beskriva. Vi följa i huvudsak stadsbibliotekets mönster, vi ha ju också rätt till lån därifrån, när vårt eget bokförråd tryter. Varje sal besökes en gång i veckan — tyvärr hinner man inte med mer på ett så stort sjukhus — men i gengäld få patienterna låna så många verk de anse sig kunna läsa under veckan. Tuberkulos-avdelningen har ett eget litet bibliotek på avdelningen, som en av syst-rarna har hand om, men bokinköpen göras gemensamt för hela sjukhuset. Att biblioteket är välbehövt och flitigt anlitat ser man bl. a. av lånesiffrorna. Under 1938 utlånades på S:t Eriks sjukhus, det enda där biblioteket var i full gång hela året, över 34,000 vol. Här är visserligen, som tidigare nämnts, plats för nära 1,200 patienter sammanlagt, men av Sinnes-sjukhusets 340 patienter är det högst ett 40-tal som kunna läsa. Däremot få man räkna med en stor del av personalen som flitiga låntagare. — Det är kanske inte värt att trötta med för många kalla siffror men istället berätta litet om livet kring bokvagnen.

Bokvagnen är efterlängtd och välkommen.

»Berta Ruck! Nej, så dålig är jag inte!»

Att tjänstgöra vid ett sjukhusbibliotek är nog ett av de mest arbetsamma men samtidigt också mest tacksamma och roliga biblioteksarbeten som finns. Överallt är man efterlängtd och välkommen. För en gångs skull skäms inte det svenska folket att visa sina känslor. Redan i korridoren förbådas det: Nu kommer biblioteket! och man hälsas med ett: Välkommen! O, vad vi ha väntat på fröken! Det blir ett sökande på bord och hyllor och under huvudgärden, så vida inte böckerna redan ligga uppradade på läcket, och så börjas kommersen. Den arbetsammaste uppgiften för bibliotekarien är att söka sätta sig in i varje låntagares smak och bildningsnivå, för till säkert tre fjärdedelar får hon lov att själv föreslå lämplig litteratur. Tänk efter, hur man känner sig i julveckan, när man äntligen valt ut lämpliga klappar till sin egen familj och lilla vänkrets. Så ungefär känner sig bibliotekarien varje eftermiddag, när hon försökt tänka ut de rätta böckerna för var och en av de över hundra patienter, som besökts, och ändå är litet undrande om alla äro nöjda. Just det betyder så mycket för bibliotekets anseende även bland sköterskorna och läkarna, som under ronderna gärna kasta ett öga på patientens lektyr. Man kan ändå lätt begå små misstag. En ung dam på kirurgen, nyss opererad, bad med svag röst att få något mycket, mycket enkelt och lättläst. Hon fick en bok av Ruck eller Dell till påseende, men svarade: Nej fröken, så dålig är jag inte ändå!

Damerna vill ha romantik, herrarna resor och äventyr

Annars vill de kvinnliga patienterna tyvärr ofta ha böcker med romantik — herrgårds- eller ökenromantik — och mycket kärlek. I en sal på 25 damer, alla över medelåldern, ropades från alla håll på romaner med lyckligt slut och kärlek på varenda sida. Syster sade till slut: Fröken, jag riktigt skäms för alla mina gummor, som blivit så tokiga! En av dem försökte då försvara salen: Att läsa om ren och osjälvisk kärlek kan väl bara vara bra! Jag är personligen av den åsikten, att patientbibliotekets huvudsakliga uppgift är att roa och förströ, men jag kan inte neka till att man blir bra glad, om någon till omväxling ber om t. ex. en språklära, något om fåglar eller barnpsykologi, en flora eller lärobok i historia. Patientbiblioteket har ju som sagt möjlighet att låna all slags facklitteratur från Stadsbiblioteket, och rätt många patienter använda också sjukhusvistelsen till nyttiga studier. De manliga patienterna ha ofta litet bestämdare önskemål: En reseskildring, helst från så avlägsna länder som möjligt, trädgårdsböcker, djur- och naturskildringar, motorlära och geometri skaffar bibliotekarien fram nästan mera beredvilligt än när det gäller en skarp detektivroman, "så håret reser sig på huvudet". Sådana ha vi också med på vagnen, både "Vita ansiktet" och "Gröna skräcken". På somliga sjukhus är det förbud för denna genre, men här ha vi just inga inskränkningar av sådan art. Bara boken anses tillfredsställa vanlig folkbibliotekssmak, kan den med

På 5 dagar
botas mjäll med
SEBUSAN
SVAVELTINKTUR
å 2:50 och 4:50 pr flaska.

litet urskillning lånas ut bland patienterna. Därmed är det inte sagt, att den utan vidare inköpts för det knappt tilltagna anslaget. Den kan på särskild begäran lånas från stadsbiblioteket eller vara en gåva från en tacksam patient eller omtänksam okänd givare.

Courths-Mahler efterlängtd — tyvärr!

Ibland lämnas just gåvor av det senare slaget i luckan i sjukhusporten, vilket ju alltid med tacksamhet mottages. Så t. ex. vägrade jag i det längsta att inköpa alster av den högt älskade författarinnan Courths-Mahler. Sådana kan man inte heller erhålla från stadsbiblioteket och patienterna lågo där och suckade, tills äntligen en välvillig själ skänkte sin egen Courths-Mahler-samling till patientbiblioteket.

Som förut nämnts beror det ju ändå till slut mest på bibliotekariens omdömesförmåga, om rätt bok hamnar hos rätt person, och däri ligger kanske den största tjusningen i biblioteksarbetet på sjukhus.

Gudrun Hydron

Se upp med tbc hos spädbarn! Med. lic. Bertil Söderling har disputerat på Karolinska institutet för medicine doktorsgraden. Hans avhandling rörde spädbarnstuberkulosen. Dr Söderling hävdar att lungtuberkulos hos spädbarn ofta har en mycket ofördelaktig prognos och att behandlingsmetoderna äro alltför konservativa. På grundval av nio års studier, som omfattat ett stort och mångsidigt material, förordar han försök med kollapsterapi i större omfattning.

*

920 tbc-undersökningar i Malmö. Malmö stads förening mot tuberkulos har nu utsänt sin verksamhetsberättelse för år 1938. Av densamma framgår att under det gångna året å byrån företagits 920 undersökningar av 638 personer. Av dessa ledo 142 av lungtuberkulos, 103 av tuberkulos i andra organ, 14 ledo av andra sjukdomar och 379 voro friska. Nyinskrivna familjer under året voro 235, av vilka 110 hade tuberkulos i någon form.

Vårpsalm

AV ANGELUS SILESIVS

Nu rycker våren an,
en härlig blomsterman;
hans ljuvlighet var mäktig
att göra åkern dräktig;
men nordan, blommors död,
förjagas av hans glöd;
hör turturduvans låt,
som stilla glädjegråt!

Ej mer i hålan skymd
styr lärkan mot den rymd
hon sirar skönt med drillar,
som varje öra gillar.
Artisten Näktergal
lockar och ger signal:
så fyller fåglars hop
skogen med muntra rop.

Morgonens klara sol
på himmelsk kungastol,
dragen av gyllne fålar,
allt närmre jorden strålar.
Se skogen, sköljd av dagg,
står grön och hissar flagg;
jungfrulig blomsterkind
blir kysst av västanvind.

Min själ, kryp också fram
ur hålans dunkla slam!
Låt i ditt hjärta snåren
förvandla sig i våren;
spräng sönder frost och is
och bliv ett ljusst, grönt ris,
och bliv en ljus ny värld,
dit dygden styr sin färd!

Hans sol går nåderik
ur himlens blå portik;
med sina klara strålar
ditt hjärta han bemålar.
Hans andes västanvind
berör din varma kind.
Kärlekens drift är stark:
bliv blomman på hans mark!

Förvandla suck och gråt
till stilla glädjelåt!
Låt all din längtan klinga
att brudgummen betvinga;
sjung som en näktergal
om ljuva kärlekskval,
tills i hans himlaskrud
du lockar till dig Gud!

Så graciös och vig
som lärkan svinga dig
från jordens rövarnäste,
fri under himlens fäste;
bered dig med musik,
med psalm och hymnlyrik
att hylla Skaparen,
din herre och din vän!

Hjalmar Gullberg

Över $1\frac{1}{2}$ miljon understödstagare i landet

Hemunderstödet i medeltal dubbelt så stort
i städerna som på landsbygden

Med inräknande av de personer, som tilldelats kommunalt pensionstillskott eller sjukvårdsbidrag utgjorde hela antalet understödstagare i landet år 1936 icke mindre än 530,732 personer, meddelas i Socialstyrelsens berättelse över fattigvården nämnda år. Av dessa understödstagare bodde 328,971 på landsbygden och 201,761 i städerna. Sedan 1935 innebar detta en ökning med 77 personer på landsbygden och en minskning med 5,929 personer i städerna. Även detta redogörelseår var således antalet understödstagare på landsbygden praktiskt taget oförändradt, medan det i städerna fortsatte att sjunka om än i långsammare takt än de närmast föregående åren.

Proportionen mellan antalet understödstagare och folkmängden nådde sitt maximum år 1933 med 9,53 %. Den minskades år 1934 till 8,90 %, år 1935 till 8,59 % och har under år 1936 ytterligare sjunkit något till 8,47 %. För landsbygd och städer voro siffrorna sistnämnda år 8,06 resp. 9,23 %. Talet för städerna är som synes något högre än för landsbygden, och så har alltid varit fallet, men skillnaden har under senare år blivit allt mindre. Den lägsta proportionen är som vanligt att finna i de län, där jordbruksnäringen är övervägande.

Fem samhällen på landsbygden saknade år 1936 helt och hållet understödstagare, medan däremot i ett tjugotal samhällen, huvudsakligen belägna i Norrland, understödsklientelet översteg 20 % av folkmängden. Högst kom Alnö med 36 %, Nedertorneå med 33 % och Överkalix med 29 %. I fem städer, nämligen Haparanda, Mölndal, Luleå, Söderhamn och Sundsvall, utgjorde antalet understödstagare 20—15 % av hela folkmängden.

Föreningen Kungsgatan i Göteborg lämnar 3,000 kronor till tuberkulosens bekämpande. Föreningen Kungsgatan i Göteborg har av de medel, som försäljningen av fjolårets julkort inbringat överlämnat 3,000 kr. till landshövding Jacobsson att användas till bekämpandet av tuberkulosen i Göteborg och Bohuslän.

I vissa avseenden äro uppgifterna om antalet understödstagare ofullständiga. Så ingå t. ex. för Stockholm icke de personer, som avgiftsfritt vårdats å stadens sjukhus eller som erhållit vård på andra sjukhus på stadens bekostnad. Motsvarande lucka i materialet förelåg tidigare även för Göteborg, men har där fr. o. m. 1936 blivit fylld, vilket i viss mån påverkar jämförbarheten mellan uppgifterna för år 1936 och tidigare än ifråga om Göteborgs stad samt Göteborgs och Bohus län. Antalet fall av dylik s. k. fattigsjukvård uppgick i Stockholm till 10,898. Av dessa torde dock, enligt vad en undersökning för år 1937 givit vid handen, omkring hälften även ha fått fattigvård i annan form, och dessa ha därigenom hunnit att ingå bland de för huvudstaden redovisade understödstagarna.

Beträffande orsaken till understödsbehovet meddelas, att förbättringen på arbetsmarknaden under år 1936 medfört en fortsatt minskning av antalet på grund av arbetslöshet understödda, detta år dock endast med omkring 7,100 eller 11,8 % till 53,200 personer. Den vanligaste orsaken till understödsbehovet var som alltid sjukdom, en grupp som under året ökat med 400 till 82,700 personer. Även gruppen otillräcklig arbetsförmåga, den till storleksordningen tredje av orsaksgrupperna, har ökat med c:a 400 till 27,600 personer. Bortsett från kategorien andra orsaker, som uppgick till 13,800 personer, är det av övriga orsaksgrupper endast gruppen talrik familj, som var av större omfattning. Dit hänfördes nämligen 6,600 personer, vilket innebär en ökning med c:a 300.

Medelbeloppet för hemunderstöd utgjorde på landsbygden kr. 19: 98 per månad och för städerna kr. 35: 16 — som synes en avsevärd skillnad. Medelunderstödet i städerna var nära dubbelt så stort som på landsbygden!

Överläkaren på Ekeberg fick ej kvarstå! K. m.:t har beviljat överläkaren vid Stora Ekebergs sanatorium B. S. Tengström avsked med pension från 1 maj. Direktionen hade avstyrkt en ansökan av honom att kvarstå till den 1 juli. Överläkartjänsten uppehålls t. v. under vakans av förste underläkaren där S. N. Norberg.

FALUN

~ Bennströms Limpor ~

Kaptenen med taxen

För Status av ELD

Alldeles utanför kaserngårdsgrindarna bodde överhetspersonen, som regerade hela regementet. Själv regerades han av sin hustru, vilken således i själva verket också styrde förläggningen. Men det var det ingen, som tänkte på. Sällan såg man till överhetspersonen. Endast på paraddagarna kom han ut på kaserngården, guldsmidd och långsam i rörelserna, såsom mäktiga och medvetna personer äro.

Kaptenen med taxen kände vi däremot som en gammal bekant. Det var en äldre gräsprängd man, som en gång för länge, länge sedan blivit befördrad till kapten och sedan inte kommit längre. Somliga påstodo att det berodde på, att han läst filosofi, men korpralen på femte logementet svor på, att han förolämpat en greve. Båda dessa versioner voro säkerligen lögnaktiga.

Taxen var en strävharig sådan av fin ras med krokiga ben och bruna, kloka ögon. Den hade långsträckt kropp och lurvig, uppåtsvängd svans, som ständigt var i rörelse, när den gick bredvid kaptenen. Litet gråa hår i pälsen hade den också lagt sig till med, möjligen av sympati och dyrkan.

En kulen sensommareftermiddag gick jag på post vid vakt-huset bakom kasernerna. Det började just skymma litet. Himlen var grå och låg och kaserngården, som jag hade utsikt över, låg vit och öde, ty övningarna voro slut för dagen. Det var något dödande trööstlöst över det hela. Nere på gården gick överhetspersonens bortklemade flickunge i sällskap med sin bonne och en kritvit ullhund. De promenerade fram och tillbaka, medan hunden hoppade omkring dem. Hunden slickade flickan i ansiktet och bonnen ingrep vanemässigt däremot. Flickungen började tjuta som vanligt, men världen var så vit och ödlig och den grå evigheten hängde så tätt ovanför våra huvuden att det knappast uppfattades annat än som ett svagt råttpip.

Tuberkulosläkarföreningen har haft sammanträde på Serafimerlasarettet i Stockholm. Huvudtema för mötets diskussion var frågan om tuberkulosens bekämpande vid försvarsmakten. Inledare voro d:r Måns Arborelius och d:r Alf Westergren; den förre talade om tuberkulosen vid armén, den senare om

En sensommarekväll på en kaserngård kan vara spöklik ibland. Det tyckte visst också kaptenen när han kom inmarscherande genom kaserngrindarna. Han såg trött och krökt ut där han gick. Bredvid honom rultade taxen. När den fick syn på den vita ullhunden sträckte den ut sin långa, aristokratiska nos.

Det var kanske ett misstag till följd av det långa avståndet, en synvilla, men jag tyckte att den såg ut som om den velat säga:

— Vad nu? Ett får!?

Så satte den av i vild galopp med slängande öron och sekunderna efteråt rullade båda hundarna om varandra på gården. Ullhunden skrek i dödsångest och taxen i övermod och kamplust. Bonnen skrek av förskräckelse och flickungen både av förskräckelse och gammal vana.

Jag funderade ett ögonblick på att skynda till undsättning eller kalla ut någon från vakten, men kaptenen förekom mig. På stela ben hastade han iväg mot valplatsen.

Det första käpprapet föll tvärs över taxens rygg. Den vände sig om och gav husbonden en häpet förebrående blick. Men när nästa slag träffade, släppte den med ett tjut motståndaren, som sönderriven och nedsmutsad kravlade sig upp på ostadiga ben.

Så gjorde kaptenen en liten honnör för den upprörda sköterskan och den tjutande flickan och så fortsatte han och taxen sida vid sida bort mot kasernen. Överhetshuset såg så underligt tyst och tryggt ut där det låg med svarta fönster i den grånade dagern.

Kaptenen och taxen svängde om kasernens hörn och kommo på baksidan av de stora byggnaderna, där bara skuggan och soptunnorna höllo till. Där stannade kaptenen genast, böjde sig ner och klappade taxen.

tuberkulosen vid marinen. En livlig och innehållsrik diskussion följde. Föreningen beslöt att en sammanfattning av de under diskussionen framförda synpunkterna skulle överlämnas till vederbörande myndigheter.

"STATUS" är de lungsjukas egen tidskrift!
är startad, driven och kontrollerad av de lungsjuka själva!
är det enda officiella organet för de lungsjuka i Sverige!

PATIENTERNAS SPALT

Vårbrev från Uttran

Våren är en härlig tid, finns det något mer upplyftande, någon mer förhoppningsfull årstid än denna? Alla årstider ha ju sin "romantik", sin förnöjelse, men våren är nummer ett! Här ute på Uttran mottages alltid våren som en kär gäst. Med en nästan öm känsla hälsa vi de första blommorna, med glädje notera vi den första fågellåten. Vi ha tid att studera naturen, vi ha tid att märka övergången mellan vinter och vår, det är kanske därför vi så väl se och känna skillnaden. Men det är ej endast den materiella revolutionen vi uppleva, vi känna våren i vår sargade kropp som en pånyttfödelse, vi få kraft, en ny livgivande kraft, som hjälper oss att motstå ännu svårare ting än vår sjukdom. Det har förundrat mig många gånger, att sorger och bekymmer så kunna försvinna inför detta nya. Men det kanske kan förklaras med att hela naturen lever upp, att blommor och växter, djur och allt levande får nytt liv. Varför skola då ej vi människor få känna på samma sätt, få leva upp och känna det förhoppningsfulla i det nya...

En övergångsdag från vinter till vår är sista april. Denna valborgsmässafton har satt djupa spår i den väntande var-entusiasten. En så betydelsefull dag kunde ju inte oberörd få gå oss förbi här ute på Uttran. Det blev bål och sång, det blev kaffe och lekar.

Det började i matsalen med en brasa i den öppna spisen. Kaffe serverades och till detta fingo vi njuta musik av Ladberg, vilken med några seriösa nummer underhöll patienterna.

Brasan i den öppna spisen sprakade inbjudande, men utanför, i slutningen mot sjön, hade dagarna förut släpats ihop ett imponerande bål!

Nu blev det att vandra ut. Det är ännu kallt i luften, men måtte denna brasa, symboliskt, skapa ny värme, måtte den bränna bort allt unket och gammalt, måtte den skapa en ny livgivande tro på något bättre, på något nytt — —

Högt flammade lågorna mot den stjärnklara kvällshimlen, månen lyste klar och ren, och uppe i fönstren hängde sängliggarna och beskådade skådespelet.

Det blev sång, det blev en hymn till den kommande våren.

Kvistar och grenar förkolnas, snart är skådespelet slut. Men ännu är det inte fråga om att gå till sängs.

I matsalen vidtog sång och lekar till kl. 10. Det blev en trevlig kväll.

När nästa dag rinner upp, äro vi redan inne i maj, den riktiga vårmånaden. Alla sova lugnt i den förhoppningen att framför oss ligger hela den varma sommaren.

Jag slutar med en hälsning och med ett hopp om, att när nu biokvällarna ta slut, kvälls promenaderna skola ta vid — —

B. H.

Vårbrev från Spenshult

Våren. Du vare hälsad! Du kommer långsamt, men vi vet ju alla, att efter den långa mörka vintern kommer våren. So-

len lockar fram de första små blommorna ur markens rika flora. Högsommarens prunkande blomster är ej så efterlängttade som de första snölockorna och sipporna som blygt stå bugande invid husväggen.

Våren är inte minst efterlängttad av oss, som för hälsans skull måste tillbringa vår tid på sanatorium. Vi längtar efter den underbara berusande våren, då lever vi upp igen liksom blommorna på marken.

Flyttfågelnarna ha anlänt ifrån söderns soliga länder. Nordens ljusa sommarnätter lockar och drar. Starfamiljen har inspekterat sin gamla lägenhet. Jo, den får nog duga i år också, fast nog var den lite trång i fjol för fem små starungar sågo dagens ljus i den gamla holken. Myrorna ha reparerat de hål, som hackspettarna åverkat på deras hem. Allt är liv och rörelse både ute och inne.

Här ligger Spenshult och drömmar i solskenet, inbäddat mellan susande tallar och granar. Där mellan träden skymtar överläkarbostaden, med en av naturen och flitiga människohänder danad trädgårdsanläggning omkring. I jämförelse med sanatoriets väldiga fasad liknar villan mest ett dockhus.

Runt omkring slingrar sig de mest underbara promenadvägar, som kan tänkas.

Våren är också det ljusa svärmeriets tid. Då söka sig klöverparen tillsammans. Finns det något härligare på jorden än att vandra i naturen en vårmorgon, med ett förtjusande klöver under armen? När daggen glittrar på marken, när livssaften tränger ut i trädens svällande knoppar! Allt sjuder av liv och rörelse. Något vackrare finns förvisso icke! Då är livet underbart.

Jag kommer gående i sakta mak "Stora rondan" framåt, stilla mediterande över livets många problem. Där borta mellan bokarna skymtar krocketplanen, där patienterna med liv och lust gå upp i spelet. Ett stycke ifrån ligger en miniatyrgolfbana, inklad mellan de åldriga granarna. Jag stannar framför krocketplanen och ser på spelarna. De svänga klubborna, och träkloten rulla fram och tillbaka mellan bågarna. Förenat med skicklighet och tur är krocket ett mycket intressant spel. För dem som vill fungera som åskådare, finns soffor utplacerade runt omkring planen.

Jag fortsätter min väg förbi ligghallarna, runt svandammen och är snart framme där "Sick-Stigen" börjar. En eftersökt promenadväg där den slingrar mellan trädstammarna. Terrängen är starkt kuperad, varför utsikten fånglar ögat. Emellan trädstammarna kan man här och var skynta Nissan, där den med brusande sång skyndar sin väg mot havet.

*

Våren hälsades även på Spenshult på övligt sätt. Valborgsmässafton firades med sång av Oskarsströms sångkör, som sjöng de traditionella vårsångerna. Högt och känsligt steg sången mot den blåa vårhimlen under det valborgsmässaoiden sände sina gnistrande eldkaskader mot skyn.

Första maj inleddes med demonstration och tal av en patient.

(Forts. å sid. 21)

V A R G A R

AV J. A. GÖTF

Kvällen var dyster. Det snöade och blåste, det ristade i lämmarna för fönstren, och ibland kom det snö och en och annan sotskuta ner genom pipan i den öppna spisen.

Det var trettondagsafton, och jag satt och eldade åt Stolta-Katrina. Maja var i en gård och hjälpte till vid ett stor-kalas. Det var mörkt inne i hörnen, och kalla kårar gick nedåt ryggen på sjuåringen, när vinden ilsket ven i de otäta knutarna, så att hönsen under sängen halvsovande gav till ett jämrande läte.

Moster begynte röra på sig, tog tag i repet och rätade opp sig. Och nu var rädslan borta, när moster var vaken.

— Kom hit och stoppa fällen ikring me, ä du snäller, Joan lelle. Ja ä tvungen te ä setta e stunn, älla kan ja inte sova i natt.

Jag gjorde, som hon bad mig, och därefter satte jag mig vid spisen och väntade. Moster brukade alltid berätta något för mig, och när vinden gav till ett värre tjut än vanligt, sa hon:

— Jaha du, ja menns en kväll för över ätti år sen. Dä va trätnaaften då som nu. Ja, dä va 1790, när den mönne snöen va. Dä va far och mor frami Håknas på kalas, ä ja va ensammen hemma. Ja va väll så gammal, som du ä nu. Ja satt ve spisen och stavade i katekesen. Dä hörde ja att de krafsa på vägga, ä när ja tittade åt dä lella fönstret, som inte var nån läm för, dä sto där två varga mä framfötterna mot dråphölla ä tittade in. Ä di sleekade se om munnen, ä tännerna va så vita ä långa, ä di hade frahatta (fradga) kring munnen. Di va alt sultna, stackarna, ä ja sa sä de, att ja va rädder. Men ja la på en spingestecka, så ho to ell, ä så sprang ja te fönstret ä höll steckeblosset in te ruta. Dä dro di te se näsorna, men när ja kom tebaka te spisen ä tittade ätte, dä va di där igen. Men bäst dä va, så försvann di. Ä sen fick ja höra far ä mor komma, ä di hade sitt dom di mä. Jaa, di va farlia på den tien vargarna.

Moster tystnade, och jag tyckte mig se vargögon genom lämmarna för fönstren och tyckte mig höra dem krafsa på väggen, men det var ja bara hönsen, som flyttade sig på pinnen, och för övrigt hade ju moster alltid sagt, att det inte fanns några vargar längre. Dem hade Finn-Kitta läst bort 1839, men då var de svåra. Moster bad mig hjälpa till att bädda ner henne, och därefter eldade jag, så det var ljust därinne. Nu kunde jag inte tänka på annat än vargar och alla historier jag hört om dem av både moster och faster Stina, och just nu kom jag ihåg hennes berättelse om när hon och farbror Ante tjänade i Näsby. Då var de på en smetfälla (svedjeland) och tog upp potatis, och Ante var sexton år och en vildspoling, som pojkar är. Inne på smetfällan hade de fåren med sig. Det var ingen, som hann gå och valla nu, när det var brått med potatisen.

Bäst de gick där och hackade, började fåren springa och skrika. En stor varg var kommen över gärdsgårn, och nu högg han ett stort lamm över ryggen och sprang längs gärdsgårn med lammet i käften.

Alla potatisplockarna sprang efter och skrek och Ante först, och när vargen skulle över gärdsgårn, högg Ante in sin potatishacka mellan bogarna på vargen, så ryggen gick av. Sen hjälptes de åt att slå ihjäl honom.

Det var gott om vargar på den tiden, och fruktade och hatade var de. Jag satt där vid spisen och fantiserade om vargar och lurade till och somnade och drömde, att en stor varg var utanför och försökte riva ner dörren. Jag hörde tydligt, hur det brakade, och jag tyckte jag var stor och stark som farbror Ante, och jag skrek till:

— Akta dej, varg, annars slår ja ihjäl dej!

Dä vaknade jag och hörde, att det var Maja som böstade på dörren och ropade:

— Öppna, Johan, här ä inga vargar. Dä ä bara ja.

Jag öppnade och släppte in henne.

— Nu har väl mor legat ä pratat och skrämt dej, din stackare, sa hon och gav mej en palt.

— Där har du ä tugga på, sa hon, ja ska följa dej hem sen. I kväll kan du inte gå ensam. Ja hörde trollden skrika nere ve Smöhlälorna, och di ä otäcka te ä ta barn i sådant väder.

När Maja burit in ved och vatten, följde hon mig hem, och jag höll säkert i hennes hand och tittade bakom mig, när stormen tjöt. Jag tyckte mig höra trollden. Jag frågade

(Forts. ä sid. 24)

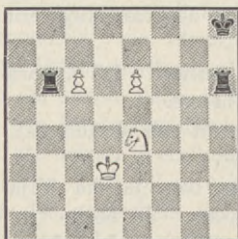
Jag höll säkert i hennes hand.

Schackspalten

Red. av E. Lundin.

STUDIE n:r 5.

F. Sackmann.

Vit drar och gör remi.

PROBLEM n:r 7.

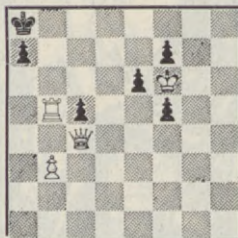
T. R. Dawson.

Matt i två drag

PROBLEM n:r 8.

J. G. Herrman.

Matt i två drag.

*

Nils Bergkvist landslagsspelare

Uttagningsturneringen om 5:e man i landslaget till Buenos Aires i sommar ägde rum i Göteborg under tiden 22—30 april. Turneringens slutresultat blev: N. Bergkvist 8 1/2, H. Carlsson 6 1/2, E. Larsson 5 och B. Ekenberg 4 poäng. Turneringssegraren, stockholmaren Nils Bergkvist, är en utpräglad kombinations-spelare och följaktligen en farlig angreppsspelare. Han har ett djärvt och

Nils Bergkvist.

idérikt spelsätt och kommer säkerligen att bli en god tillgång för landslaget. Anmärkningsvärt är att den egentliga favoriten i tävlingen hamnade på jumboplatsen. Kanske redan efterföljande parti, som spelades i första rondan, tog knäcken på honom?

Franskt parti.

B. Ekenberg,
Lund.N. Bergkvist,
Stockholm.

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—e3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—e7
5. Lg5×f6	

Avbytet jämte de två följande dragen härröra från den tyske mästaren Richter, som vunnit otaliga vackra angreppspartier med denna variant.

5. — —	Le7×f6
6. e4—e5	Lf6—e7
7. Dd1—g4	0—0
8. Sg1—f3	

Det är säkerligen mycket viktigt med dragföljden — Richter spelar alltid 8. Ld3 och på 8.—,f5 9. Dh3.

8. — — f7—f5

9. Dg4—f4

Inkonsekvent spelat. 9. Dh3 är kanske det betydelsefullaste draget i varianten och ändå väljer vit ett annat drag. Följden blir också, att svart kommer till ett starkt motangrepp.

9. — — e7—e5

10. h2—h4 e5×d4

11. Sf3×d4 Sb8—c6

12. 0—0—0 Dd8—a5

13. Sd4×e6

Härmed öppnar vit en linje till sitt eget fördärv. 13. Sb3 skulle ha skett.

13. — — b7×e6

14. g2—g4 Ta8—b8

15. Td1—d4 Tb8×b2!

Ett överraskande kvalitetsoffer, som splittrar vits kungsställning.

16. Kc1×b2 Da5—a3†

17. Kb2—b1 Da3×e3

18. Td4—d3

Enda draget.

18. — — Dc3—e1†

19. Df4—e1

På Kb2 vinner 19. —, La6.

19. — — De1×e5

20. Td3—e3 De5—d4

21. g4×f5 Le7—f6

22. e2—e3 Dd4—a4

23. f5×e6 Lc8×e6!

24. De1—c2

Naturligtvis ej T×e6 för Tb8† jämte L×e3†.

24. — — Tf8—b8†

25. Kb1—c1 Da4—a3

26. Kc1—d1 Tb8—b2

27. De2—c1 Le6—f5!

28. Lf1—d3 Lf5×d3

29. Te3×d3 Da3—a4†

Uppgivet.

*

Lösningar.

Studie n:r 4: 1. e5, Lb7. 2. e6, Lc8. 3. e7, Ld7. 4. Lh3, Le8. 5. Kf8, Lh5. 6. Lg4, Lg6. 7. Lf5†!

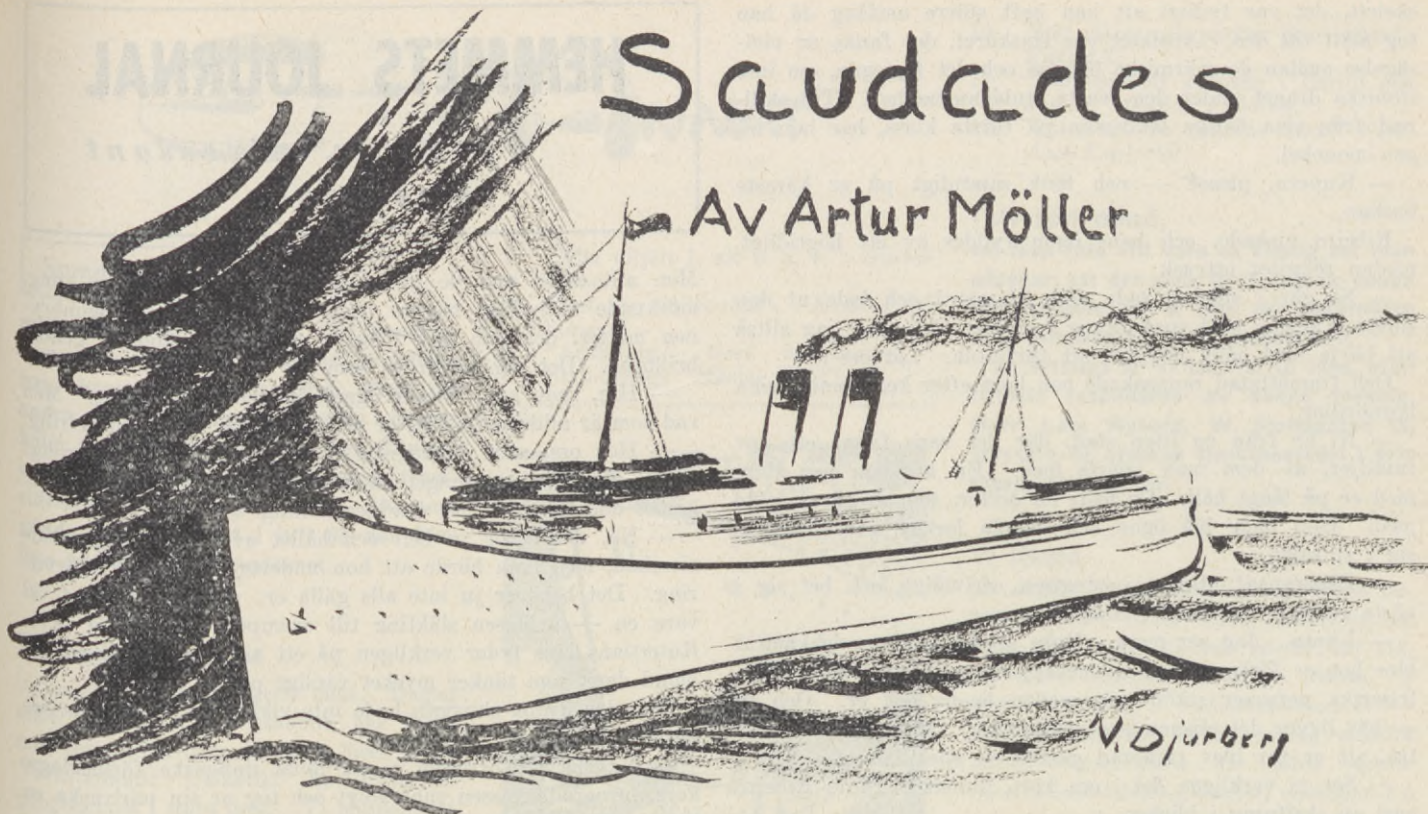
Problem n:r 5: 1. Sc5.

Problem n:r 6: 1. Da3!! Ett synnerligen elegant och svårfunnet drag.

Om nu T×a3 så Sf6†, Ke5, Ld4 matt.

Saudades

Av Artur Möller

"Zaire" gled fram genom den tropiska natten, genom det blanka, ljumma havet.

På promenaddäcken hade det blivit stilla och öde. Några enstaka skepnader lågo i sina tältstolar och stirrade mot stjärnhimlen, konturlösa i sina resfilar. En och annan cigarett glimmade oroligt som en lysmask i det djupblå dunklet. Maskinernas rytmiska dunk, det jämna bruset av ångarens stäv var det enda som klöv tystnaden härute.

Men från den lilla salongen på översta däck sprutade det ljus, ljödo skratt och ivriga röster.

Miss Maguard, den unga irländskan, som skulle varit vacker, om hon bara inte haft hornbågade glasögon, höll på att spä i kort.

Hon hade just ställt horoskopet för en f. d. rysk officer, i vars kort hon läst idel framgång, lycka och upprättelse såväl för honom personligen som för hans land och hans furstliga familj. Hon hade lovat honom uppfyllelse av den önskan, han tänkt på när han kuperade, ett ärorikt namn och en avundsvärd förmögenhet. Men han hade också velat veta hur mycket...

600,000 rubel hade hon till sist svarat på hans ivriga uppfordran.

— Men, miss Maguard — det kan man ju inte leva anständigt på en dag! vred han sina händer.

— Ja, jag talar naturligtvis om guldrubler, sade den snarfyndiga sibyllan tröstande.

Och hans bruna ögon, som voro ett barns, lyste åter upp i det skäggiga ansiktet, medan han triumferande ropade till sin skandinaviske vän: — Hör du — det var guldrubler!

Alla brusto i skratt.

Men borta i en soffsväng satt, liten och tillbakadragen, señor Miguel Pinto Ribeiro och rullade tyst ännu en cigarett. Endast skuggan av ett leende gled över hans ansikte,

som var lika gult och lika otroligt magert som de nervösa fingrarna.

— Ja, nu har jag visst spått er allesammans, sade miss Maguard småleende och gjorde min av att samla ihop korten.

— Inte señor Ribeiro, ropade skandinavens hustru, en bredaxlad och högväxt, rågblond skönhet, vars ögon mer än en gång förirrat sig till portugisens hörn. Señor Pinto Ribeiro, vill ni inte veta er framtid?

Den tilltalade spratt till och smålog hövligt.

— Åh, tack, sade han på sin underliga engelska, men det är kanske bättre att inte veta den.

— Varför det? insköt miss Maguard och såg nyfiket på honom genom sina hornbågade. Om man exempelvis på förhand vet, vilka faror eller frestelser som lura på en, kan man ju undvika dem.

— Men då går ju era profetior inte i uppfyllelse, miss — —

Han hade glömt namnet och rodnade förvirrad. Det såg ut som om ett par förgiftade, rödvioletta blommor spruckit ut under den nikotingula hyn.

— Maguard, ifyllde den unga irländskan. Well, señor Ribeiro, jag förstår nog att ni är en skeptiker. Ni tror inte på min siargåva.

— Nej, och det gör han rätt i, avbröt den schweiziske missionären, som med sina bastanta röda armar såg ut som en marketenterska, och som var övertygad om, att om "Zaire" gick till botten, skulle samtliga hamna i helvetet utom hon själv. Ty det är icke människor givet att blicka in i framtiden, nej, inte ens änglarna i himlen utan — — —

— Men señor, fortsatte missen, utan att låtsas höra eller förstå hennes tyska, — om jag först — jag som inte alls känner er — kan berätta ert förflutna — vill ni då medge, att jag kan blicka in i framtiden?

Pinto Ribeiro reste sig fogligt och gick fram till spelbordet. Hans gula khakikostym hängde på honom som på ett

skelett, det var tydligt att han haft större omfång då han tog mått till den. Ansiktet var finskuret, det fanns en motsägelse mellan de svärmiska ögonen och det förtegnna, om inte ironiska draget under den svarta stubbmustaschen. Till skillnad från sina övriga landsmän på första klass, bar han ingen monokel.

— Kupera, please — och tänk samtidigt på er käraste önskan.

Ribeiro nickade, och hans ögon fylldes av ett högtidligt, nästan religiöst uttryck.

— Ni går i spader, sade miss Maguard och lade ut den första stjärnan med spaderkung i mitten. Nu skall jag alltså att börja med hålla mig till ert förflutna. Låt oss se!

Och framåtutad rannsakade hon kort efter kort genom sina hornbrillor.

— Ni är från en liten stad, där det bara fanns ett par familjer, av dem man umgås med. En av dem var släkt med er på långt håll. De hade en dotter, som ni gärna lekte med. Hon hade blå ögon och blonda lockar, som ringlade sig i spiraler.

— Esperanza! utbrast portugisen ofrivilligt, och bet sig i nästa sekund rodnande i underläppen.

— Vänta. Jag ser mera. Från att ha varit en lekkamrat blev hon er förtrogna, er hjärtevän, ert — hopp. Men inflytelserika personer ställde sig mellan henne och er. Och så — här ligger det ekonomiska svårigheter. Man kunde nästan tro, att er far blev ruinerad genom en spekulation.

— Ser ni verkligen det i era kort, mumlade Pinto Ribeiro med en skiftning i blicken.

Miss Maguard smålog triumferande.

— Er bana var stängd därhemma — det framgår av det här kortet. För att vinna Esperanza stod er ingen annan utväg öppen än att skaffa er kapital utomlands. Ni valde de afrikanska kolonierna. Det blev en lång och svår provtid — ni mötte många motgångar — sjukdomar — vedervärdigheter av alla slag. Och då ni äntligen trodde er ha samlat tillräckligt, kom revolutionen emellan. Vad ni samlat konfiskerades. Ni fick det aldrig tillbaka.

— Nej, jag fick det aldrig tillbaka, mumlade han, smal och hopsjunkn mitt emot sibyllan, och de violetta blommorna på hans kinder hade slocknat. Det föreföll som om han inte hade någon känsla av alla de nyfikna blickar, som stodo riktade mot honom.

— Ni hade ingenting annat att göra än att ta fatt på nytt igen. Men hon väntade på er hela tiden. Det kan ni se här. Och det var det som sporrade er. Det tog många år, över tio år — men till slut var ni färdig. Er energi hade segrat. Stunden var inne, då ni kunde lösa er biljett hem för att se ert hopp gå i uppfyllelse.

Pinto Ribeiro nickade.

— Ja, nu är jag på väg hem! — och hans ögon speglade någonting helt annat än rökhytten och ansiktena därinne, något skimrande, ännu avlägset...

— Och nu övergå vi alltså till framtiden, sade miss Maguard fryntligt, blandade korten och lade ut en ny stjärna.

HEMMETS JOURNAL

populär, intressant
omväxlande

Men allt efter som de grupperade sig kring spader kung, mörknade ofrivilligt hennes uppsyn, de rödblonda ögonbrynen möttes, och hon gav Ribeiro en snabb sidoblick genom brillorna. Det såg nästan ut som om —

— Hm, sade hon, korten ligger ganska egendomligt. Men vad som är alldeles tydligt, är att det väntar er en förändring.

— Hos oss, sade portugisen och pekade med sin otroligt långa, gula lillfingersnagel på spader nia, — betyder det där kortet dödsfall, och det där begravning.

— Nå, det beror ju helt och hållet av kortens läge, sade sierskan, men man hörde att hon undertryckte en lätt förvirring. Det behöver ju inte alls gälla er. Det kan mycket väl vara en — avlägsen släkting till exempel, som ni får ärva. Rutertians läge tyder verkligen på ett arv, och här ligger en blond dam, som tänker mycket vänligt på er.

Men den djupa skuggan hade inte vikit från Pinto Ribeiros ansikte.

— Nu ska vi förresten se på mina italienska förklaringskort, turnerade missen snarrådigt och tog ur sin pärlväska en liten kuriös lek, där varje kort var en "målar", det vill säga, bar en mer eller mindre oekult bild — en flädermus, ett pentagram, en amulett, en hästsko, en lyckoring. Hon lade ut dem på de andra med avigsidorna uppåt. Sist vände hon upp det kort som täckte spader kung.

Det var en likkista höljd av en flagga — — —

Den effekt som detta framkallade på miss Maguard själv, var så pass starkt, att hon inte strax märkte, att portugisen utan ett ord försvunnit ut på däck.

Episoden efterlämnade en allmän förstämning i sällskapet, även bland de mera skeptiskt lagda. Just därför att karlen såg så bruten och sjuk ut! Ryssen svor på att han hade malaria, men den schweiziska missionären nöjde sig med en försäkran, att denna pest icke förekom i Loanda. Det måste vara gulsot.

Klockan hade blivit tolv, och man bröt upp.

Men på väg till sin hytt fick det skandinaviska paret syn på señor Pinto Ribeiro. Han stod ensam vid relingen, med nacken tillbakalutad och tropikhjälmen i hand. Det såg ut som om han bad eller stirrade uppåt stjärnorna. Södra korset hade börjat sjunka undan akteröver, man såg nätt och jämt tvärarmen vid horisonten.

— Får jag lov att gå bort och tala med honom en stund? frågade den stora, blonda kvinnan. Han blev bestämt ledsen!

— Gärna för mig, gäspade mannen. Men du ursäktar, om jag går och lägger mig under tiden.

Pinto Ribeiro ryckte till, när han såg att det var en dam, som nalkades honom på det tomma däcket, vid denna timma på dygnet. Men han hade rest tillräckligt mycket för att veta, att dessa germanska kvinnor inte hade ett spår av de sydländska kulturfolkens grundläggande begrepp om kvinnlig värdighet, skygghet och omtanke om sitt rykte. De kunde tillåta sig allt. De umgingos med männen som med kamrater och förtrogna, och man kunde tala med dem som med män.

(Forts. å sid. 18)

Läkerol

Den
gör
Er
gott!

Gert och Annat

Sommaren nalkas

med stora steg och med den kongresserna. Skomakarnas kongress, skräddarnas, skorstensfejaremästarnas. Plus 100 andra. Alla människor kongressa i Stockholm i sommar har jag läst i en tidning, som även återgav en schematisk framställning över kongressandet. Kurvan nådde sin höjdpunkt i juli då den blev lika hög som Stadshustornet.

Vår egen kongress

intresserar oss naturligtvis mest. Dagen eller dagarna för densamma har ännu inte fastställts, men då detta läses torde Verkställande Utskottet ha uppgjort programmet i stora drag. Vi hoppas, att det skall bli både trevligt och givande, ty i den mån det är oss möjligt skola vi även försöka ordna förströelse och rekreation åt kongressdeltagarna, som vi hoppas bli talrika.

Vi återkomma till saken.

Prisutdelning

förrättas härmed i vår lilla allmänbildningstävlan. Detta är snart gjort.

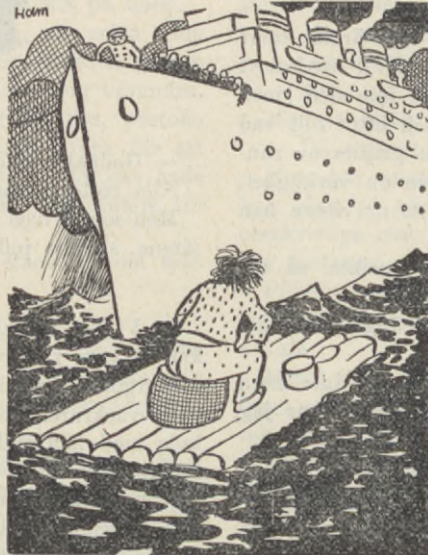
I stället för att humbuga och påstå att vi vadat i tävlingsbidrag och att notarius publicus och prisnämnden fått ta semester efter "det ansträngande arbetet med att sovra den väldiga floden av tävlingskuvert" — eller något i den stilen — besluta vi oss för att i likhet med den lille Georg Washington (vem var han? Allmänbildningsfråga.) tala sanning. Alltså:

1 (Ett) stycken tävlingsbidrag har inströmmat till redaktionen. Detta bidrag kom från Uppsala och innehöll

följande lösning:

1. "Detta skall hädanefter bliva min musik" sade Karl XII.
2. "Tärningen är kastad", sade Cæsar vid övergången av floden Rubicon.
3. "Ur led är tiden", sade "Hamlet" i Shakespeares drama med samma namn.
4. "Fan tro't" sa' Rellingén.
5. "Allt går igen": Strindberg.
6. "Lev livet leende", sade filmskådespelaren Douglas Fairbanks.

7. "Alla viljen I, att o. s. v.": Gustav Wasa.
8. "Det är fullbordat". Kristus på korset.
9. "Avfälling." Gert bokbindare i Strindbergs "Mäster Olof".

— Tack ska' kapten ha, men jag väntar nog på nästa båt. Jag ska' åt andra hållet, se.

— Skulle man kunna få ett jobb här vid bryggeriet — vid lön fästes intet avseende?

10. "Det rätter och packar Eder efter": Karl IX.
11. "Vad som är sanning i Berlin och Jena...": Gustaf Fröding.
12. "Intet är som väntans tider." Erik-Axel Karlfeldt.

Tolv rätt alltså,

om man inte vill vara så kitslig att man påpekar, att den gode Gert, som är pappa till yttrande nr 9, inte var bokbindare utan bokprantare till professionen.

Så kitsliga är vi emellertid inte, utan tilldela insändaren av denna lösning, Herr Lars Nyberg, W. Slottsgatan 10, Uppsala, en stycken femkronesedel i pris såsom utlovat var.

Vi förstå

att denna vår allmänbildningstävlan varit för svår, vilket också meddelats oss från flera håll. Vi lova därför, att aldrig mera anordna en sådan tävlan. I stället skall vi i midsommarnumret — som kommer att bli någonting alldeles extra — presentera det allra nyaste inom allmänbildningsfacket, nämligen en allmänbildningstävlan i bild.

Detta midsommarnummer

får en charmant utstyrel och ett verkligt värdefullt innehåll. Det blir intressanta artiklar och förnäma noveller av våra främsta och mest populära författare. Vidare massor av illustrationer, fotografier och teckningar. Korsordsfabrikören har vässat sin penna till något extra och schackredaktören gör en särdeles ansträngning före semestern. Själva hålla vi på att uppmobilisera all vår spiritualitet, vilket inte vill säga litet. Allt detta för midsommarnumrets skull. Och allt detta goda får Ni för endast en krona!

Slutligen

saxa vi som vanligt en lustig historia ur dagspressen. Den här gången låter den så här:

Två barn sutto i doktorsnäs väntrum. Den vänliga sköterskan kom ut:

- Nå, lilla vän, vad är det med dig?
 — Jo, jag har svalt en femöring, och doktorn skulle ta bort den.
 — Jaha, och du lilla pyre, har förstuds följt din vän hit?
 — Nej, men det var min femöring.

Juan.

SAUDADES

(Forts. från sid. 16)

Ja egentligen bättre! Ty sin svaghet, sin längtan, sitt svårmod förräder en man dock inte gärna för en annan.

Pinto Ribeiro hade denna natt gripits av ett djupt och brännande behov av att bikta sig för någon. Och hon förstod ju franska.

— Jag vet inte, om ni känner till den sjukdom jag lider av, som har tårt mig i nära femton år, tills jag blivit den ni nu ser framför er. Men den sjukdomen kan ingen läkare göra någonting åt. Vi kalla den *saudades*, och det finns bara två botemedel för den — att komma hem, eller döden.

— Åhjo, då känner jag den nog. Vi kalla den hemlängtan helt enkelt — nostalgie.

Portugisen skakade på huvudet.

— Nostalgie — det säger inte detsamma. Det är ett torrt och kallt ord, det smakar som apoteksvara. Nej, *saudades*! Hör ni inte den tungsinta melodin, känner ni inte den ljuva svindeln! *Saudades* — det är en hemlös suck efter allt vad vi sakna och älska. För den, som verkligen gripits av *saudades*, finns snart sagt inte längre någon annan verklighet. Den förekommer honom som ett slags marritt, ur vilken han först skall vakna, då han är hemma igen.

Den praktfulla blondinen hade sänkt sitt ansikte, så att stjärnljuset inte längre träffade det.

— Det är alltså ert land ni längtar efter. Jag trodde det var efter en kvinna.

— Det kan jag inte skilja åt, madame. Om hon inte mera är den hon var, om hon inte har väntat på mig, så har jag inte längre något land.

En plötslig frossbrytning genomlade svenskan.

— Det drar kallt från vattnet. Godnatt, señor Pinto Ribeiro. Och tänk inte på den dumma spådomen!

— Godnatt, madame!

Alla röster hade tystnat.

Men som driven av en obetvinglig längtan, gled "Zaire" med jämna, snabba pulslag mot stjärnbilderna i norr.

*

— Vi äro på höjd med Cap Verdeöarna. Om åtta dagar kan vi vara i Europa.

Morgonen var lika vacker som sin föregångare, om inte ännu vackrare. Miss Maguard och den skäggige ryssen betraktade med hänförelse den skylösa azurn, som nere vid horisonten föröver började antaga skiftningar sådana de aldrig förr bevittnat. Den övergick utan synlig orsak i violett, med ett svaivelgult bräm, därpå tonade den åter i turkos, som efterhand djupnade till ett dovt, svartblått ackord.

— Very nice indeed, ropade irländskan och jämkade på sina hornbrillor.

Då störde dem en styrman.

— Var god och stig ned under däck, sade han brådslande.

— Varför det? undrade missen, något stött över hans kommandoton.

— Om en kvart ha vi tornadon över oss.

Och när de nu sågo sig omkring, funno de verkligen att alla passagerare voro som bortblåsta från det långa promenaddäcket. Där syntes inga andra än ett tjog matroser, som hojtande och gestikulerande höllo på att skaffa undan alla däckstolar och surra annat lösöre.

Då tog miss Maguard bleknande sin kavaljers arm och skyndade ned.

Styrmannen hade inte överdrivit. Det gick en skakning genom "Zaire" — det var som om hela hennes skrov skalv till från för till akter. I nästa ögonblick stegrade hon sig, och för de andlöst lyssnande passagerarna föreföll det som om ett par oerhörda fingrar gripit om stormasten och snurrat

Mjöl

innehåller
alla
näringssämnen

därför är mjölk
både mat och dryck

SVAN
HOLM

Vid insändande av likvider

till Tidskriften Status torde å postgirotalongen anges vad desamma gälla, t. ex. prenumeration eller redovisning för försålda exemplar. All redovisning och korrespondens till tidskriften torde ske under samma adress, Götgatan 83, postgiro 154420 — således ej till "De Lungsjukas Eftervårdskommitté".

hennes runt... Samtidigt fylldes trumhinnorna som av en kör illvrålande avgrundsandar. De flesta av damerna föllö i vanmakt eller fingio hysteriska anfall. Dock inte den schweiziska missionären. Hon visste att det inte gällde henne. Hon var på den säkra sidan.

Men det var ingen vanlig tornado. Ty det tar på sin höjd åtta eller nio timmar innan fartyget passerat genom en sådan. Men denna storm varade i nära tre dygn...

Tre dygn, under vilka "Zaires" inre oavbrutet genljöd av stönanden, tårar, böner och jammerskrin, som om hon ridit genom det rasande havet med en last av fördömda.

Så kom hon på fjärde morgonen ut ur oväderszonen. I början hade man nästan svårt att fatta den överraskande stillheten, genom vilken propellerns dunk och trampet av mäniskofötter på nytt hördes. Men framåt eftermiddagen dök fler och fler ansikten upp i sällskapsrummen och på däck.

Man konstaterade att marritten var förbi, att solen sken över en oändlig, glittrande vattenyta, där flygfiskarna gjorde glädjesprång, och att man ännu kunde känna igen varandra.

Och de som först lyckades ta någonting till livs, påstodo att de inte alls varit sjuka... Det var ingen fara för att den gamle skeppsläkaren skulle dementera dem. Ty han hade på andra dagen själv dukat under och låg fortfarande till sängs i sin hytt.

Man började intresserat se efter, vilka stackare som saknades.

En av dem var señor Pinto Ribeiro.

Den blonda svenskan var visst den första som lagt märke till det. Hon tog reda på numret till hans hytt, och med sin nations frimodighet förfrågade hon sig hos akterstäderskan på den sidan, hur det var med honom.

Det var en gammal kastilianska med långa örhängen. Hon hade lärt sig det fentiotal engelska ord, som hon ansåg av nöden, och för övrigt blandade hon upp med spanska. Men hennes brunsvedda, fyrkantiga ansikte hade ett uttrycksfullt minspel.

— Åh, eländigt, señora, eländigt. Han var den värste av allesamman. Men han hade ju heller ingenting att sätta till.

— Kan man komma in till honom?

— Inte nu, señora. Prästen är därinne.

— Prästen! Ni menar väl läkaren.

— Nej, läkaren ligger. Har ingenting att göra där, förresten. Han får visst sista smörjelsen.

— Sista — — —

Den blonda skiftade färg och grep efter dörrhandtaget.

Student och dansös tuberkulosundersökes. Styrelsen för Svenska nationalföreningen mot tuberkulos har haft sammanträde under ordförandeskap av kronprinsen.

Anslag beviljades för gruppundersökningar bland Lunds studenter, eleverna vid Uppsala folkskoleseminarium, personalen vid Operans balett, de anställda vid Varbergs skofabrik och vid aktiebolaget Konfektionskompaniet, Skånes Fagerhult. Vidare beviljades

— Ja, ja, señora. Jesus vare hans själ nådig!

— Men — men — ett behov att protestera steg våldsamt upp inom svenskan — inte dör man av sjösjuka!

Kastilianskan skakade sina örhängen.

— Gör man inte! Vi hade två på nedresan. Och när man är så avtörd som han.

Då såg hon på den andras ansikte intrycket av sina ord.

— Ja, ja, man vet ju inte, señora. Men det är ju alltid bäst att ha fått sakramenten.

Svenskan fann sin man med de andra i röksalongen och fick honom avsides, ut på däck.

— Stefan, kan du tänka dej, spådomen håller visst på att gå i uppfyllelse.

— Vilken spådom?

— Ack, du minns väl — miss Maguards — kvällen före stormen! Pinto Ribeiro ligger för döden.

Nu såg mannen att hennes ögon stodo fulla av tårar.

— Och det tar dig så djupt, kära vän? sade han förundrad.

— Ack, jag vet ju hur han långtat hem.

Mannen strök hennes arm.

— Då slipper han kanske en grym desillusion.

Men den unga svenskan sov oroligt, och i drömmen såg hon gång på gång samma tärda, gula ansikte, hörde samma obeskrivliga röst: *saudades*. Också Esperanza var med i hennes fantasier.

Plötsligt vaknade hon. Någonting hade stannat! Hon satte sig lyssnande upp i sängen. Det var som ett hjärta upphört att slå.

Men i nästa stod det klart för henne. Det var maskinernas dunk som upphört. Det var "Zaires" mäktiga puls som höll inne sina slag.

Efter en blick på den sovande vid sin sida, steg hon ljudlöst upp, svepte sig hastigt i sin kimono och smög sig upp på däck.

Dagningens svala luft mötte henne. Men det var alldeles stilla. Vattnet låg spegelblankt. Stjärnorna sågo ut att som slocknande daggpärlor smälta in i den turkosblå himmelspällen, som speglade sig i havet.

Även "Zaire" låg orörlig.

Vid relingen stodo åtta män med blottade huvuden. En präst, en officer, några matroser.

Och en kista, höljd av portugisiska flaggan, firades långsamt ned mot djupet.

Först när vattnet slagit samman över den, började maskinerna på nytt bulta och "Zaire" stävade vidare mot norr.

anslag för barnskyddsverksamhet på Gotland, till röntgeninstallation vid Hälsingborgs centraldispensär och till utbildning av sex röntgensköterskor för centraldispensärer. Slutligen beslöt man att i en upplaga på 10,000 exemplar trycka en av sanatorieläkare W. Mascher författad upplysningsskrift, avsedd att på sanatorierna utdelas till patienterna vid utskrivningen.

Beställ **KLICHÉERNA**

hos

BRÖDERNA ÅKERBLOM

Tunnelgat. 19 B, Stockholm. Tel. 111130, 111132, 211132

E V E

margarinet till allt

drygt

billigt

näringsrikt

i kooperativa butiker

Ärter och fläsk från central, sallad och sufflé från filialkök

11 fördelningskök i nya Södersjukhuset i Stockholm. — Dietassistenter bli kökschefer

Det är ganska genomgripande krav på en omläggning av sjukhuskosterna, som ligga till grund för förslagen att inrätta fördelningskök vid de nya sjukhusen i Stockholm. Både för Södersjukhuset och det planerade nya Sabbatsberg föreslås en decentralisering av hela matlagningen på sjukhusen, berättar St.-T.

Reformen har, kan man gött säga, framtvingsats av näringsfysiologien. Läkarna beakta mer än förr kostens betydelse som bidragande behandlingsmetod vid sjukdomar, och hela dietfrågan har länge legat i stöpsleven. Den nya forskningen har, som det heter, "tagit bort dieten ur dietiken".

Numera betyder diet inte att man främst ger akt på vad en patient *inte* får äta, utan på vad han *bör* äta för att återvinna hälsa och krafter liksom hur födan bör tillagas för att patienten på bästa sättet kan tillgodogöra sig den.

Ett fördelningskök på 125 patienter

Det säger sig självt att hela denna nya syn på födans terapeutiska värde har måst medföra nya krav på sjukhusens mat-hållning. Särskilt i Budapest, under prof. von Zoos' ledning, har man sedan flera år lagt om sjukhuskökens organisation efter dessa nya synpunkter. Hans system med specialmatlagning och fördelnings- eller filialkök har på senare år införts i många länder och kommer nu i svensk tillämpning även att införas hos oss.

— Vad innebär i praktiken den nya reformen med fördelningskök?

D:r Edith Klarin, som helt nyligen utnämns till näringskonsulent i Stockholms stads sjukhusdirektion och därmed fått sig anförtrott att så småningom genomföra en viss kostomläggning vid sjukhusen i Stockholm, besvarar frågan med att berättat att fördelningsköken visst inte utesluta det gamla centralköket. Detta behövs mer än väl vid alla stora sjukhus, det behövs för all sådan mat som tål vid långkok utan att näringsvärdet förstöres och som tål att lagas i stora kvantiteter. Ett klassiskt exempel: ärter och fläsk.

I centralköket skola födoämnen dessutom förbehandlas innan de gå vidare upp till fördelningsköken — man brukar beräkna ett fördelningskök pr 125 patienter. Till dessa kök gå alltså födoämnen som halvpreparat: grönsakerna rensade och ansade, fisken fjällad och urtagen och så vidare. Sedan möjliggör fördelningsköket den färska och individuellt avvägda matlagningen, som patienterna behöva.

Den färska salladen exempelvis kan beredas i sista stund, så den har hela sin fräschhet i behåll, fisken kommer in nystekt och fin, till dietpatienter går det lätt att vispa ihop en fransk omelett eller sufflé — allt sådant som man knappast kan tänka på då tusentals människor dagligen skola bespisas ur samma grytor så att säga. Man slipper också från uppvärmningen som ofta verkar förstörande på både smak och näringsvärde. Dessutom kan man — till en viss grad åtminstone — införa mat-sedelssystemet. Patienterna kunna inom en viss ram få själva välja vad de vilja ha till lunch eller middag. Vilket brukar gynnsamt påverka både humör och matlust.

— Vi ha redan en tid experimenterat med detta nya system på S:t Eriks sjukhus, berättar d:r Klarin, och det har utfallit mycket lovande. Systemet kräver naturligtvis större personal än med nuvarande ordning men det innebär besparingar på andra punkter.

Mattransporten blir enklare

— Vi voro fyra delegater tillsatta av Södersjukhusets byggnadskommitté, som i början på förra året i sällskap med d:r Klarin från näringsrådet studerade de nya köksförhållandena både i Budapest och annorstädes ute i Europa, berättar Södersjukhusets arkitekt, Hjalmar Cederström. Efter vår hemkomst utprovades de metoder som studerats på S:t Eriks sjukhus, vars styresman, docent E. Sahlgren, också var med i Budapest. Han är ju dessutom ordförande i Södersjukhusets medicinska organisationsutskott.

— Sedan proven på S:t Eriks sjukhus utförts under dr Klarins ledning, beslöt såväl Södersjukhusets byggnadskommitté som sjukhusdirektionen att införa det nya utspisningssystemet med fördelningskök vid Södersjukhuset.

— Köksorganisationen kommer att bestå av ett förenklat huvudkök, varifrån all specialmatlagning borttagits, dietköket slopas samt 11 fördelningskök kommer i stället. Dessa förläggas så, att varje vårdavdelning, som sorterar under ett fördelningskök, står i direkt förbindelse med detsamma medelst mathissar, vilka förbinda fördelningsköken med vårdavdelningarnas serveringsrum. All transport av mat i sjukhuset förenklas och skall förekomma endast inom den egna vårdavdelningen.

— I anslutning till sjukhusets laboratorier anlägges dessutom ett näringsfysiologiskt laboratorium med anordningar för utbildning av dietassistenter. Ty med detta nya system följer inrättandet av dessa nya tjänster, som skall uppehållas av diet-assistenterna. Dessa komma att fungera som mellanhänder mellan läkaren och patienten både när det gäller individuella önskemål i fråga om dieten och övervakningen av resultaten av den förbättrade utspisningen! Sjuksystrarna få härigenom avlastning och kan mera ägna sig åt den direkta sjukvården och dietassistenten blir alltså chef för ett eget kök, ett kökslaboratorium till tjänst för de verkligt sjuka.

— De nu beslutade åtgärderna, slutar ingenjör Cederström, kan anses betyda ett utomordentligt steg framåt för höjande av utspisningens kvalitet vid sjukhuset — fast naturligtvis allt måste ske inom rimliga ekonomiska gränser.

Tryckeri A.-B. Federativ

KLARA VÄSTRA KYRKO GATA 17

Telefoner: Faktorskontoret 10 98 12

Kassakontoret 11 35 14

PATIENTERNAS SPALT

(Forts. från sid. 12)

Som alltid i vårt land företräddes demonstrationståget av de vajande blågula fanorna. Så var då våren hälsad på Spenshult.

Dagarna ha blivit längre, nätterna allt kortare och ljusare. Våren har glidit in i sommarens korta, men efterlängtnade fågning.

Hör! Därborta gal en gök. I väster! Västergök är bästergök!

Borggårdsklockan slår två dånande slag och förkunnar att "Tystan" har börjat. Patienterna komma ut på hallen en efter en. De lägga sig i liggstolarna för att sova bort ett par timmar. Skogens sus och fåglarnas sång vagga dem till ro. Snart äro de borta, i drömmarnas land.

Livet är härligt — trots sjukdomen.

"Jag vill känna mig ung —
jag vill sjunga mig glad,
jag vill drömma om rosor och vår.
Och om dagen känns tung,
vill jag lägga mig ner
ibland spirande tuvor och snår."

Oscar Jönsson.

inledningsanförande och hälsade de närvarande, särskilt dr Labatt, välkomna. Han lämnade därpå ordet till dr Labatt, som förrättade prisutdelningen. Först talade dr Labatt något om hur nyttigt schackspelet är för den långvarigt sjuke, samt omnämde att han i sin ungdom varit flitig schackspelare.

Första pris, överläkarens hederspris, erövrades av Olof Åsman, andra pris, en pokal, tog Sven Mörk, en ganska aktningvärd prestation, eftersom han praktiskt taget lärt sig schackspelet under sin sanatorievistelse.

Eftersom det var många, som inte hann spela ut turneringen, och pris hade tiggts ihop till alla, blev det pris över, och då beslöts starta en ny turnering, eller rättare sagt två, för denna gång delades de spelande upp i två grupper.

Dessa turneringar utspelades betydligt fortare och prisutdelningen hölls i slutet av april. Även denna gång skulle dr Labatt förrätta prisutdelningen, men han blev förhindrad och skickade som sin ställföreträdare 1:e underläkaren, dr G. Jakobsson. I grupp 1 var det 6 spelare, som fullföljde tävlingen. 1:e pristagare blev Ingvar Holmqvist. I grupp 2 fullföljde samtliga 7 startande tävlingen. 1:e pristagare i denna grupp blev Åke Berggren. Detta var sista matchturneringen för säsongen, men nu är det meningen, att en kamp på krocketplanen skall börja i stället. Där blir det helt visst flera som kan delta. Dessa tävlingar ge säkerligen ett gott tillskott av innehåll i det i längden för en del kanske något enformiga sanatorielivet.

T. N.

Schackturneringen å Värmlands Läns Centralsanatorium

Hösten 1938 startade en schackturnering här å sanatoriet, på initiativ av Clas Spetsig. Överläkaren, dr Arv. Labatt, skänkte ett stort, fint graverat hederspris och Munkfors schacksällskap några pokaler, för övrigt tiggdes det ihop en del pris. Denna turnering blev ganska omfattande och drog ut på tiden så att till slut var endast 10 spelare kvar, många hade rest hem, och några hade tröttnat. Turneringen slutspelades i början på mars och prisutdelningen hölls måndagen den 13 mars. Turneringsledaren Sigurd Andersson höll ett

Nya medlemmar i De Lungsjukas Riksförbund

N:o 39. Kolmårdssanatoriets Patienters Understödsförening.

N:o 40. Understödsföreningen, Eksjö Sanatorium.

N:o 41. Österåsens Patienters Understöds-kassa.

N:o 42. Konvalescentföreningen för tbc-lungsjuka i Lunds stad.

Fyrtiotvå patientföreningar och organisationer ha sålunda hittills anslutit sig till förbundet.

STOCKHOLM

Vid inköp av

TOALETTPREPARATER i parti samt
KEX - CHOKLAD och **TABLETTER**
bedja vi få rekommendera oss som mest
väl sorterade firma.

A/B TEKNISKA NEDERLAGET

Ragvaldsgatan 18, Stockholm Tel. 43 34 88 & 41 58 23

Patienternas Förening

Telefon:

23 40 10

Postgiro:

3721

Alla handarbetsgarner erhållas fördelaktigt från Otto Elmgrens A.-B. Särskilda fördelar äro: firmans enorma sortering av alla slags garner samt lägsta möjliga priser.

OTTO ELMGREN S A.-B.

L:a Nygatan 19

Stockholm

Bertil Hörling

Kött- & Charkuteriaffär

Torstensonsgatan 6 - Stockholm - Tel. Växel 43 74 73

Som alltid tillhandahåller förstklassiga kött- & charkuterivaror

TEGNÉR

NYA, MODERNA LOKALER

Tegnérsgatan 1 - Stockholm

(hörnet Regeringsgatan—Roslagsgatan)

Tel. 11 70 00 - 11 70 01

LINKÖPING**Resande till Linköping!**

Intag Edra måltider å

»FYRAN»**KUNGSGATAN 39**

GOD OCH BILLIG MAT

Linköpings Kaféaktiebolag**TANNEFORS ÅNGFÄRGERI**Telefon 11 59 **LINKÖPING** Telefon 11 59

Omfärgning av kläder samt Kemisk tvätt

OBS! Ombud i Linköping:

LINDKVISTS GARNBOD - NYGATAN 32

Telefon 8 40

John Boklund & C:o**MÖBLERINGSAFFÄR**

Ågatan 26 - LINKÖPING - Tel. 528

Mattor - Möbler**MALMÖ****Golvbrunnen FIX****Patenterad**

FIX har till ändamål att förhindra att avloppsvatten stiger upp i källarlokalerna. Lämplig för tvättstugor, pannrum, badrum etc. Godkänd av Svenska Kommunal-Tekniska Föreningen.

BERNH. PERSSONS GJUTERIVästanforsg. 6 **MALMÖ** Telefon 237 75**NORRKÖPING****Firma Martin Jansson**Godsgatan 11 **NORRKÖPING** Telefon 44 98

Säljer: Byggnadsmaterial

Utför: Asfalt- och Isolationsarbeten, Massagolv m. m.

Torstensson & Allard's Måleriverkstad

Hantverkaregatan 24

Norrköping - Tel. 11 61

REKOMMENDERAS

Utför alla slags målningar till humana priser.

Madressfabriken IdealTunnbindareg. 19 **NORRKÖPING** Telefon 82 23REKOMMENDERAR SINA
FÖRSTKLASSIGA FABRIKAT
AV SÄNGUTSTYRSLAR m. m.**E. BERGENHEIM****VATTENLEDNINGSENTREPRENÖR**Smålandsgatan 22 **NORRKÖPING** Telefon 51 21

Åtager sig allt som till yrket hörer.

Välgjort arbete. - Humana priser.

NORRKÖPING**Hallonqvist & Peterson - Plåtslageri**

SMÅLANDSGATAN 35

Telefon 69 64

NORRKÖPINGTakstrykningar samt allt vad till yrket hörer
Svetsningsarbeten utföras**T. W. Lundins Snörmakerifabrik**

V. Nygatan 36

Telefon 14 45

NORRKÖPING

Postg. 26671

Rekommenderar sina tillverkningar av alla slags

SNÖRMAKERIER för Möbelhandlare, Tapetserare, Sadelmakare samt Begravningsbyråer.**Erik Westrén - Plåtslagare**

Vasagatan 12

NORRKÖPING

Telefon 43 64

UTFÖR ALLT I YRKET

omsorgsfullt, fackmässigt och till humana priser.

JUVELERARE HJ. BERGMARK A.-B.

Inneh.: CURT EKDAL

Drottninggatan 16. Tel. 16 17 - NORRKÖPING

Stort lager av **SPORTPRISER**

Alltid sista nyheterna

NORRKÖPINGS DISSOUSGAS A.-B.

Fabrik: Lindövägen 41-43. Tel. 61 19.

Kontor: 2 tr. V:a Nygatan 20. Postfack 351. Tel. 40 92.

Tillverkar och säljer dissousgas förvarade i större eller mindre behållare: A-50, A-40, A-30, A-25 och A-15. Säljer syrgas i komm. i behåll.: OK-40, OK-20 och OK-10.

Tillhandahåller alla sorters svetsn.-mat. och app. för svetsning.

KAJSAS HEMBAGERI

V. Nygat. 15 - Norrköping - Tel. 23 028

REKOMMENDERAS**JOSEF RASKS****MEKANISKA VERKSTAD**

G. Rådstugugatan 30 • Norrköping

Telefon 72 30

K. E. NYSTRÖMS FINBAGERINorra Kungsgatan 18 **NORRKÖPING** Telefon 25 80

Rekommenderar sina förstklassiga

Brödtillverkningar**NYKÖPING****SVEN ANDERSSON & C:o****NYKÖPING**

Repslagareg. 16, tel. 992, 903 • Östra Storg. 13, tel. 773

Västra Kvarngatan 16, tel. 397

Kött-, Fläsk- & Charkuterivaror**BILLIGA PRISER!**

BETALD ANNONSPLATS

Specerier och Konserver

i parti och minut hos

A.-B. SIXTEN NYHOLMS EFTR.

Etabl. 1883.

Tel. 11, 423.

NYKÖPING**M J Ö L K B A R E N**

Bagaregatan 29 - Nyköping - Tel. 17 63

REKOMMENDERAS!

**GLASÖGONSPECIALISTEN
Optiker Kalling**

Statl. exam. optiker.

ö. Storg. 17 - Nyköping
Telefon 18 87**Björkmans Fotomagasinet & Ramaffär**

ö. Storgatan 9 NYKÖPING Telefon 15 45

Rekommenderar sig till allt inom
branschen.**Edv. Pettersson - Hattmakare**

V. Storgatan 20 NYKÖPING Telefon 2 45

Alltid välsorterat lager av Herrhattar och Mössor
av förnämsta fabrikat.

REKOMMENDERAS

N Ä S S J Ö**Du som tänker börja spela.****FIDELIO N:R 90. — DET RÄTTA SPELET FÖR NYBÖRJARE.**
Konstruktionen i likhet med de stora pianospelen, vilket gör
att den som kan spela på detta spel, kan också genast spela på
vilket stort piano-spel som helst. Utförande vackert flammig
celluloid. Prima stämmor — god ton — gediget arbete. 2
års garanti. Avbetalning endast Kr. 108:—, Första inbetal-
ning Kr. 25:—, per månad Kr. 10:—. Skriv i dag till:**SMALANDS MUSIKVARUHUS, Nässjö.**
Dragspelskatalog sändes gratis och franco.**UPPSALA****A. F. Lindbergs****TURISTBUSSAR**uthyres för längre och kortare resor.
UPPSALA - TELEFON 32 53
Prinsgatan 10**V Ä X J Ö****KÖP EDER KOSTYM - ROCK - HATT
SKJORTA - SLIPS - PYJAMAS**m. m. i min affär, och Ni blir belåten.
Små omkostnader — låga priser!**DERBY - Växjö**

ERIK ANDERSSON - Tel. 22 48

Carl Mattsson - Rörledningsfirma

Tel. 12 17 Södra Järnvägsgatan 15 VÄXJÖ

Utför alla slag av arbeten inom

RÖR- & SANITETSBRANSCHEN

REKOMMENDERAS!

Gå till fackmännen — gå till

VÄXJÖ KOPPARSLAGERI

B. Mattisson & Co.

Hagadal, Växjö. Tel. 13 74. B. Mattissons bostad 15 54
då Ni vill ha ett arbete i branschen utfört.

Låt vår erfarenhet på området vara Eder till tjänst!

V Ä X J Ö**Berta Olofsons Eftr.**

Tel. 24 39 Växjö - Klostergatan 10 Tel. 2439

Välsorterad Pappershandel och Leksaksaffär.

Film, Kameror & Fotografiska artiklar,

Stor sortering. — Låga priser.

JOHN MAUR - MÖBELAFFÄR

Telefon 24 14 Storgatan 22 Telefon 24 14

REKOMMENDERAS!

**Grand Varumagasinet
i Växjö A.-B.**

Rekommenderas!

G Å T I L L P O M O N A

vid inköp av Frukter & Konfektyrer

Förstkl. kvaliteter och billiga priser

Prova vårt goda Kaffe från 2:50 pr Kg.

POMONA FRUKTAFFÄR

Kungsgatan 4 Telefon 11 65

**Växjöortens Kooperativa
Charkuteriförening u. p. a.**

REKOMMENDERAS!

ETT VERKLIGT GOTT BRÖD

erhåller Ni alltid i

V Ä X J Ö Å N G B A G E R I

Butiker: Sandgårdsgatan 11

Telefon 20 69

Värendsgatan 16

ERNST JOHANSSONS MEK. STENHUGGERI

S. Järnvägsgatan 19, VÄXJÖ. Tel. 3 86

REKOMMENDERAS

Utför alla slag av stenhuggeriarbeten

Reellt arbete. Billiga priser.

Gör Edra inköp hos

Nydén & Karlgrens Eftr.

E. ÖSTLUND

Klostergatan 12, VÄXJÖ - Telefon 22 64

FÄRG-, TAPET- & KEMIKALIEAFFÄR.

Sund och ekonomisk varuförmedling har
konsumenterna genom sina egna butiker.**K O O P E R A T I V A
V Ä X J Ö****NYA MEK. STENHUGGERIET**

CARLSSON & OLSSON, VÄXJÖ

Specialitet GRÄVVÄRDAR av olika slag och olika granit-
sorter — REELLT ARBETE

Telefon 24 67

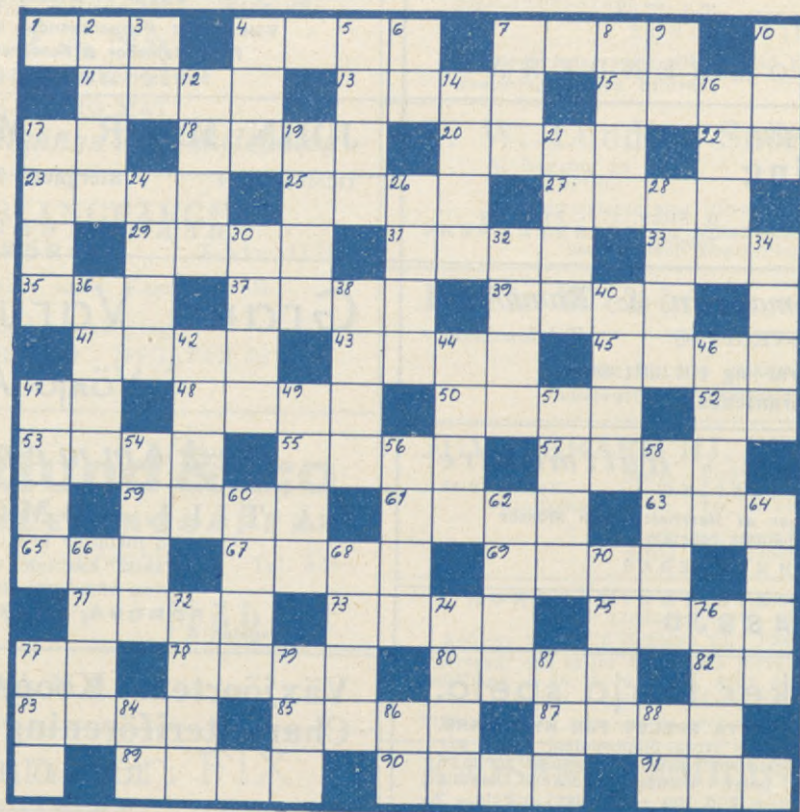
Vid regementet

LEDIG ANNONSPLATS

Vågrät.

1. Allt vad en sådan säger är galet.
4. Förstorar.
7. Lovsång.
11. Lika viktigt som att äta.
13. Brukar gå när det är slut.
15. Sal.
17. På våra flygmaskiner.
18. Reta.
20. Någoting uppåt.
22. Var det dåligt med i vintras.
23. Är en Johan uppkallad efter.
25. En dylik kan man nu sonderdela.
27. Bild av helgon.
29. Omgång.
31. Lambeth Walk.
33. Ägirs maka.
35. Fara vintertid.
37. Ämbetsman.
39. Säges att regnet gör ibland.
41. Artigt sagt.
43. Vålnad.
45. Snille.
47. Vill nog många av "Gröna öns" pensio-närer.
48. Krok.
50. Äkta hälv.
52. Buske.
53. Trivs bäst i vatten.
55. Framför herrgården.
57. Dit hör eken.
59. Kula.
61. Berömd skola.
63. Ingen utan eld.
65. Plats för 2-årigt arbete.
67. Rest.
69. Nytt.
71. Namn på svenska konungar.

KORSORD N:r 5

21. Ton.
24. Rå med.
26. Åkerbruka.
28. Stor fågel.
30. Nej.
32. Friktionera.
34. Plats bekant från bibeln.
36. Kan nog isprinsessan göra.
38. Djur.
40. Likgiltig.
42. Styresman.
44. Röra.
46. Författarnamn.
47. Inte så gammal.
49. Omogen.
51. Orolig plats.
54. Svunnen härskartitel.
56. Utbringas.
58. Komma fram till.
60. Begära.
62. Vrång.
64. Lidande.
66. Vetenskap.
68. Ryttare.
70. Mellaneuropeisk stad.
72. Förskräcklig man.
74. 1 januari.
76. Ha vi bara en.
77. Kräldjur.
79. Bakverk.
81. Viktigt grundämne.
84. Flod.
86. Vid tilltal.
88. Kan komma näsan att reagera.

73. Tyskt filnamn.
75. Göra korna ibland.
77. Får ofta skulden.
78. Då blir det dåligt med sömnen.
80. Klaga.
82. Hal som en...
83. Orrfågel.
85. Trots detta.
87. Förekommer i luften.

89. Mineral.
90. Flod och berg.
91. Vana.

Lodrat.

2. Ö i Östersjön.
3. Resultat av boxningsmatch.
4. Till efterrättelse.
5. Ofta om ingenting.

6. Matematiskt värde.
7. Fångstredskap.
8. Myntenhet.
9. På eviga momangen.
10. För blommorna.
12. Jag förbjuder.
14. Fälla utslag.
16. Rep.
17. Mindre hållbar.
19. Ormens tunga.

Lösning till korsord n:r 3.

Vågrät.

1. Rösta.
4. Ris.
6. Kvot.
9. Elddon.
11. Tia.
12. Nyans.
15. Estnisk.
17. Deg.
18. Eon.
19. Tom.
21. Nederst.
25. Agraff.
27. Nora.
28. Rike.
30. Lots.
32. Tjog.
34. Säte.
36. Fru.
37. Yta.
38. Ort.
40. Vrå.
42. Arom.
43. Käre.
45. Bets.
46. Patt.
48. Lärk.
50. Sekund.
52. Träläst.
55. Klo.
- 56.

- 11a. 58. Ark.
60. Sonater.
63. Kamel.
65. Tag.
66. Ordvan.
67. Klas.
68. Amt.
69. Revär.

Lodrat.

1. Rond.
2. Ten.
3. Alster.
4. Ros.
5. Inte.
6. Kis.
7. Vakta.
8. Trumf.
10. Dess.
11. Tingest.
13. Yen.
14. Agentur.
16. Noak.
20. Offert.
22. Dos.
23. Ratt.
24. Tro.
26. Ulf.
- 29.

- Igor.
31. Orakel.
33. Jakt.
35. Tveksam.
37. Ympning.
39. Relä.
41. Åse.
44. Ätt.
45. Bra.
47. Adla.
49. Älskar.
50. Skoek.
51. Kosta.
53. Rörd.
54. Tre.
57. Atom.
59. Klor.
61. Oas.
62. Ert.
64. Ane.

Pristagare blev fröken Maj-Britt Wiede, avd. IV, Sanatoriet, Mälilla Kyrkby. Femman kommer på posten.

VARGAR

(Forts. från sid. 13.)

Maja, om inte hon var rädd för dem. Då slog hon till ett gapskratt och sa:

— Begriper du inte, att troll inte tar troll. Förresten, när vargarna lästes bort, följde trollen mä.

Jag förstod inte Maja. Var hon ett troll, då var det ett av den snälla sorten. Hon hade gett mig många goda bitar, både mat, äpplen och bär. Men nu var vi hemma, och då var inte heller jag rädd.

ÖREBRO

Stora Hotellet

ÖREBRO

Telefon Namnanrop